

๒๔๗.123
ท 2180
จ 3

อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน
ในตำบลคอนคั้ง อำเภอกาเนินสะควก จังหวัดราชบุรี

19 ส.ค. 2527

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร 3921575, 3915058

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทัศนีย์ เมธาคุปต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153421

อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน
ในตำบลคอนคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

ของ

ทัศนีย์ เมธาคุปต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2527

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบบริโณคณิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในด้าน ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตร สภาพการทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูค่านโณชนาการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กก่อนวัยเรียนที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ในตำบลคลองคั้ง อำเภอกาเนินสะควก จังหวัดราชบุรี จำนวน 97 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดาหรือมารดาจำนวน 97 คน กับเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนค่านโณชนาการและรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา กับแบบสอบถามเพื่อใช้ถามเกี่ยวกับบริโณคณิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าความแปรปรวน ผลจากการศึกษาคือ

1. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน
2. เด็กก่อนวัยเรียนที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน
3. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดามารดามีจำนวนบุตรต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน
4. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดามีสภาพการทำงานต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน
5. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูค่านโณชนาการต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน

THE INFLUENCE OF THE FAMILY UPON THE PRE-SCHOOL CHILD'S FOOD HABITS
IN TAMBOL DONKLUNG, AMPHOE DAMNOEN SADUAK, CHANGWAT RATCHABURI.

AN ABSTRACT

BY

TADSANEE METHAKUPT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

March 1984

1

This study is intended to compare pre-school children's food habits on the basis of their different family backgrounds. parents' education, parents' economic condition, number of siblings; working condition of mother and children rearing patterns. The samples are consisted of the children who were born during January 1, 1977 to December 31, 1979 in Tambol Donklung, Amphoe Damnoen Saduak, Changwat Ratchaburi. The total number is 103 children from 97 families. Instruments used for data collection were two sets questionnaires one set for child-rearing patterns and parents' characteristics , and the other set for recording of pre-school children's food habits. Statistics employed in the analysis were mean, percent and variance.

The results obtained are as follows

1. Food habits of pre-school children from families of different parents' education background are different.

2. Food habits of pre-school children from families of different parents' economic status are different.

3. Food habits of pre-school children from families of different number of siblings are different.

4. Food habits of pre-school children from families of different mother working condition are different.

5. Food habits of pre-school children from families of different rearing patterns are different.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

Dr. N. B. S. S. S.

ประธาน

.....

กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

Dr. N. B. S. S. S.

ประธาน

...

กรรมการ

... Dr. N. B. S. S. S. กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยผู้วิจัยได้รับความแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คร.ชนวรธรณ์ อิ่มสมบูรณ์ นพ.ชวลิต สันติกิจรุ่งเรือง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พิชัย ผดุงรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขแบบสอบถาม และขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ คร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สารวล รัตนอาจารย์ อาจารย์บุญผ่อง วรรณภิรมย์ และอาจารย์ อรพรรณ คันทน์เจริญรัตน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาทุกครั้งที่ผู้วิจัยไปปรึกษา

ขอขอบพระคุณนายอำเภอคำเนินสะดวก กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และบิดามารดาเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคอนคลังทุกท่าน ที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณสามารถ เมธาคุปต์ ลูกสุทธิรักษ์ เมธาคุปต์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่กรุณาเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

ขอเทิดพระคุณคุณแม่ ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนตลอดมา

ทศนีย์ เมธาคุปต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนา	1
ญินทลัษ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
คานิยามกัณฑ์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของบิตามารคา	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบิตามารคา	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจำนวนบุตรของบิตามารคา	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการหางานของบิตามารคา	25
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28
3 วิธีทาเนนการ	30
กลุ่มตัวอย่าง	30
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือเครื่องใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การสร้างแบบสอบถาม	32
แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของบิตามารคา	32

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนของบิดามารดา	32
แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของเด็กก่อนวัยเรียน	35
แบบสอบถามบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	53
กลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	53
วิธีรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
อภิปรายผล	56
ข้อเสนอแนะ	62

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนและบิดาหรือมารดาในตำบลคลอง จาแนกตามหมู่บ้าน	31
2 แสดงจำนวนเด็กจาแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือ มารดา	42
3 แสดงจำนวนเด็กจาแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	43
4 แสดงจำนวนเด็กจาแนกตามจำนวนบุตรของบิดามารดา	44
5 แสดงจำนวนเด็กจาแนกตามสภาพการทำงานของมารดา	45
6 แสดงจำนวนเด็กจาแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ	46
7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ตามลักษณะการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดาหรือมารดา	47
8 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	48
9 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ตามจำนวนบุตรของบิดามารดา	49
10 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ตามสภาพการทำงานของมารดา	50
11 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ	51

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่จะให้ได้อย่างตามความมุ่งหมายนั้นต้องเริ่มจากการพัฒนากาลังคนเสียก่อน เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีคุณภาพดีพร้อมทุกๆด้าน โดยเฉพาะการพัฒนากาลังคนทางด้านสุขภาพนั้น เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งจะขาดเสียมิได้ในการที่จะดำเนินการพัฒนานี้ แต่การที่จะได้มาซึ่งบุคคลที่มีสุขภาพสมบูรณ์นั้นจำเป็นต้องได้รับการดูแลส่งเสริมสุขภาพและปลูกฝังนิสัยที่ดีถูกต้องมาแต่วัยเด็ก ผู้มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็กคือผู้ปกครอง หากบิดามารดาที่มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติอย่างไรงี้จะถ่ายทอดความคิดและแนวทางปฏิบัตินั้นให้แก่เด็ก (White and Watts.

1973 : 240 - 242) สิ่งเหล่านี้มีผลในการวางรากฐานความประพฤติแก่เด็ก และการวางรากฐานที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นเพราะต้นทางนั้นมีความสำคัญยิ่งกว่าปลายทาง (กองส่งเสริมสาธารณสุข 2519 : 1) โดยเฉพาะเด็กในกลุ่มอายุ 6 ปีแรกของชีวิตซึ่งเป็นช่วงที่เด็กกำลังเจริญเติบโตและพัฒนาในทุกๆด้าน เด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่เริ่มต้นศึกษาชีวิตและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการเลี้ยงดูที่ดีตั้งแต่เริ่มต้นจะมีความสำคัญต่อ "โลก" ของเด็ก และมีความสัมพันธ์กับสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กต่อไปในอนาคต (Stott, 1974 : 71 - 72)

การอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีนั้น ปรินซ์ หงษ์ไกรเลิศ (ปรินซ์ หงษ์ไกรเลิศ อ้างมาจาก สวนา พรพัฒน์กุล 2520 : 7) กล่าวว่า เด็กๆ เมื่อเกิดมาจะได้รับการฝึกอบรมตลอดจนการเรียนรู้ต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ความถูกต้องในการกระทำต่างๆ ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความเข้าใจในหลักการจาก บิดามารดาและสมาชิกอื่นๆของครอบครัวเพื่อจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นอกจาก

นี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังค่านิยม เจตคติ และความสัมพันธ์ในบทบาทกับผู้ที่อยู่ใกล้
 เกือบตลอดเวลาจนได้รับการฝึกฝนความชำนาญหรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะ
 ค่อย ๆ เรียนรู้ทีละเล็กทีละน้อยจนเกิดความเชื่อและอาจกลายเป็นพฤติกรรมของเขาได้

ส่วน ฟรอยด์ (Freud. อ้างอิงมาจาก กิติกร มีทรัพย์ และวรรณ
 เหล่าถาวร 2522 : คานา) กล่าวว่า "เด็ก คือพ่อแม่ของผู้ใหญ่" ซึ่งหมายถึง
 ความว่า ความเป็นไปในชีวิตเด็กเป็นฐานอันสำคัญของชีวิตในวัยผู้ใหญ่ ถ้าฐานชีวิต
 หนักแน่นมั่นคงเสียแต่เยาว์วัย ชีวิตในวัยต่อไปก็จะหนักแน่นมั่นคงตามไปด้วย ประดุจ
 เคียวกับตึกรามบ้านช่อง ถ้าลงหลักปักรากไว้ดีแล้วแต่เริ่มต้น ย่อมจะไปถึงกาลทุกเซ
 หักพังลงโดยง่ายในภายหลัง

นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้กล่าวถึง พฤติกรรมในการบริโภคอาหารของ
 แต่ละบุคคลว่าเกี่ยวข้องกับสภาพอารมณ์ เจตคติ ความเชื่อต่อประเพณีและ
 วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อบริโภคนิสัย
 ของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะความรู้สึกอยากอาหาร
 แรงขับของความหิว ความพึงพอใจในระหว่างมื้ออาหาร ตลอดจนความเคยชินที่เกิด
 จากความทรงจำและความประทับใจที่เกี่ยวกับอารมณ์ทุกข์ สุข หรือความรู้สึกกังวล
 ที่บุคคลได้รับขณะที่บริโภคอาหารย่อมเป็นสิ่งประทับใจจนยากแก่การลบเลือนเปลี่ยน
 แปลง จะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบริโภคนิสัย เพราะบริโภคนิ
 สัยเกิดจากการปลูกฝังที่รวมเอาความเชื่อ เจตคติ และสภาพอารมณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ
 ในอดีตและปัจจุบันซึ่งหลอมตัวกลายเป็นนิสัยเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้น จึงไม่น่า
 แปลกใจแต่อย่างใดที่ปรากฏว่า ในบางครั้งบางคนมีความบกพร่องทางโภชนาการ
 เกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่บุคคลนั้นเองอยู่ในฐานะและสภาพที่สามารถจะพิจารณาบริโภคนิสัยได้
 อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะการมีบริโภคนิสัยที่ไม่ถูกต้องนั้นเองเป็นเหตุให้เกิดปัญหา
 "มีกิน แต่กินไม่เป็น"

ไกรสิทธิ์ คันติศิริรินทร์ (ไกรสิทธิ์ คันติศิริรินทร์ อ้วนอิงมาจาก สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ม.ป.ป. : 103) ได้สำรวจเกี่ยวกับปัญหาการกินของคนไทย พบว่า คนไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการกินอยู่ 3 เรื่อง คือ กินไม่เลือก กินเกินพอ และกินไม่พอ การกินไม่พอนั้นพบว่าเกิดขึ้นเนื่องจาก ไม่มีจะกิน ทำให้เกิดการขาดสารอาหารบางอย่าง บางคนแม้จะอยู่ในที่อุดมสมบูรณ์ แต่ก็ยังมีบริโภคนิสัยไม่ถูกต้อง กล่าวคือ ไม่กินอาหารบางอย่าง เช่น ไม่กินผัก แม้จะสั่งกล้วยเคี้ยวราดหน้าก็ให้ใส่แต่เส้นกับหมูเท่านั้น บางครอบครัวเลี้ยงเป็ด ไก่ ไข่ เพื่อขายเพียงอย่างเดียวไม่เคยให้คนในบ้านกินเลย และ ไกรสิทธิ์ คันติศิริรินทร์ ได้เน้นว่าปัญหา '3 เรื่องนี้' ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดตามความรุนแรงของการขาดสารอาหารที่เกิดขึ้นซึ่งบางอย่างเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถแก้ไขได้ตลอดชีวิต

จากการสำรวจภาวะโภชนาการใน 72 จังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2526 ของกองโภชนาการกรมอนามัย พบว่า ในจำนวนเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียน 2,000,000 คน มีการขาดอาหารถึงร้อยละ 46.51 ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณร้อยละ 33.49 เริ่มมีการขาดอาหารอยู่ในระดับที่ 1 ร้อยละ 11.22 อยู่ในระดับที่ 2 ซึ่งมีการขาดอาหารอย่างเห็นได้ชัด และ ร้อยละ 1.80 ขาดอาหารอยู่ในระดับที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นรุนแรง (ข้อมูลของกองโภชนาการ มิถุนายน 2526) จากการวิจัยของ อมรา จันทรพานนท์ (Amara Chandrapanond. 1972 : 42 - 50) รายงานว่า กลุ่มประชากรที่มีการขาดอาหารนั้นพบมากที่สุดในเด็กก่อนวัยเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ วัยทารก วัยเรียน และبارดาในระหว่างตั้งครรภ์และให้นมบุตรตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กก่อนวัยเรียน แม้ว่าจะมีอาหารในครัวเรือนเพียงพอแล้วก็ตาม แต่ยังแสดงอาการขาดอาหารได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชวลิต รัตนกุล (ชวลิต รัตนกุล 2513 : 46) ที่ได้ให้ความเห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนต้องการอาหารบางประการมากกว่าผู้ใหญ่ ประกอบกับเด็กก่อน

วัยเรียนมักจะได้รับความสนใจเอาใจใส่จากบิดามารดาและผู้ปกครองน้อยกว่าใน
ระยะที่เป็นทารก ยิ่งมารดามีน้องใหม่ด้วยแล้วก็แทบจะทอดทิ้งเด็กวัยนี้ให้อยู่ในความ
ดูแลของผู้อื่นเลยที่เดียว การขาดแคลนโภชนาการในระยะนี้จึงมีมากกว่าในระยะ
โต ๆ และโภชนาการมีความสำคัญมากสำหรับชีวิตในระยะนี้และระยะต่อไป เพราะ
อัตราการเจริญเติบโตในชีวิตไม่มีระยะใดจะมีมากและรวดเร็วเท่ากับระยะแรกเกิด
ถึงหกปี และสอดคล้องกับ แนวคิดของ มัสส์ (Masse อ้างอิงมาจากวีดิ ชิดเชิควงศ์
2521 : 5) ที่ว่าช่วงระยะแรกของชีวิตเป็นช่วงที่มีอัตราการพัฒนาสูงที่สุด ฉะนั้น
เด็กวัยนี้จึงจำเป็นต้องได้อาหารไปสร้างร่างกายให้เติบโต แข็งแรง การกิน
อาหารที่มีโภชนาการเพียงพอครบถ้วนในระยะนี้จะช่วยวางรากฐานที่ดีสำหรับชีวิต
อนาคตของเด็ก

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญและความจำเป็นที่จะสร้างบริโภคนิสัยที่ดีของ
เด็กก่อนวัยเรียนนั้น จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2526 : 7) ได้กำหนดเป็นโครง
การในการที่จะพัฒนาส่งเสริมบริโภคนิสัยที่ดีของเด็กก่อนวัยเรียนในโครงการระยะ
ยาวจนถึงปี พ.ศ. 2545 โดยกำหนดเป้าหมายว่า ในชุมชนระดับหมู่บ้าน ทารกและ
เด็กก่อนวัยเรียน (อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี) จะได้รับการเฝ้าระวังทางโภชนา
การ และไม่มีการขาดสารอาหารในระดับที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพโดยใช้น้ำหนักและ
ส่วนสูงของเด็กตามอายุเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ สำหรับเด็กอายุตั้งแต่
5 - 14 ปี นั้น จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จะได้รับสารอาหารครบถ้วนตามความ
ต้องการของร่างกายเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน

สำหรับปัญหาการขาดอาหารในเด็กนั้น วีณะ วีระไวทยะ (วีณะ
วีระไวทยะ 2519 : 31) เน้นว่าอาหารของคนเราไม่ขาดแคลนมากนัก แต่สาเหตุ
ที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดอาหารในเด็ก โดยเฉพาะเด็กก่อนวัยเรียนนั้น เป็นเพราะ

1. ผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองขาดความรู้ในการเลือกอาหารที่มี

ประโยชน์

2. ยึดมั่นอยู่กับบริโภคนิสัยที่ไม่ถูกต้อง
 3. มีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องในเรื่องอาหารและอาหารต้องห้ามหลายอย่าง
- นอกจากนั้นแล้วบริโภคนิสัยที่ไม่ถูกต้องของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีผล

เสียต่อเด็กอย่างมาก เพราะในครอบครัวไทยส่วนมากไม่มีการเตรียมอาหารพิเศษสำหรับเด็ก สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะต้องรับประทานอาหารในสัปดาห์เดียวกัน ซึ่งอาหารมักเป็นอาหารที่จัดสำหรับผู้ใหญ่มากกว่าที่จะคำนึงถึงเด็ก ดังนั้นเด็กจึงมักจะรับเอาบริโภคนิสัยของผู้ใหญ่ติดมาด้วย ซึ่งมักจะบริโภคตามที่ได้รับการเลี้ยงดูมาแต่เด็ก คือ บริโภคอาหารเพียงเพื่อให้ร่างกายอิ่ม ไม่คำนึงถึงคุณค่าอาหาร ทั้งนี้เพราะนิสัยในการกินที่ติดแน่นอยู่กับความเชื่อและความเคยชิน จึงเป็นการยากที่จะเปลี่ยนนิสัยเหล่านั้นให้รับประทานอาหารแปลกใหม่ที่มีคุณค่าทางโภชนาการพอเหมาะแก่ร่างกาย และเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าบริโภคอาหารอย่างเดิม (จรัสศรี

พันธุ์พิริยะ 2511 : 28 - 33)

ฉะนั้นจึงนับว่าการ ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสร้างเด็กรุ่นใหม่ของเราให้เป็นผู้มีนิสัยในการบริโภคอาหารให้ถูกหลักโภชนาการและถูกสุขลักษณะ เพื่อจะได้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีสุขภาพ คุณภาพ และประสิทธิภาพที่จะสามารถช่วยสร้างสรรค์และจรรโลงประเทศชาติให้มีความเจริญมั่นคงสืบไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

- ① เพื่อศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบลคลองคั้ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดราชบุรี
- ② เพื่อศึกษาลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการในตำบลคลองคั้ง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดราชบุรี

3. เพื่อเปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา
- 3.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
- 3.3 จำนวนบุตร
- 3.4 สภาพการทำงานของมารดา
- 3.5 การอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

✓ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้เป็นบิดามารดา ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และทราบถึงบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน ในทางการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจ จำนวนบุตร สภาพการทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการของบิดามารดา เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงและปลูกฝังนิสัยในการบริโภคที่ดีให้แก่เด็ก

2. เป็นแนวทางให้ผู้เป็นบิดามารดา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและทราบถึงชนิดของอาหารที่บริโภคของเด็กก่อนวัยเรียน จะได้อาหารที่ส่งเสริมให้เด็กบริโภคอาหารให้ถูกต้องและเพียงพอ เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสมรรถภาพทางกาย อารมณ์ จิตใจ และสมองสูงสุด

3. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นการกระตุ้นนักจิตวิทยา นักวิชาการ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการส่งเสริม ตลอดจนการให้การศึกษากับประชาชนให้มีสุขนิสัยและเจตคติในการบริโภคให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนากำลังบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูงและสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่คาดหวังไว้

4. ผลการศึกษามิโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน นอกจากจะเป็นแนวทาง

และประโยชน์กับบิดามารดาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีประโยชน์กับผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนนักเรียน เช่น ครู ครูแนะแนว จะได้เข้าใจและทราบถึงบริโณคณิสัยจะได้อ่วยกันแก้ไขปัญหารโรคขาดอาหารกันต่อไป

5. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านโภชนาการตามหลักการสาธารณสุขขั้นมูลฐานในอันที่จะบรรลุเป้าหมายของความจาเป็นขั้นพื้นฐานของคนไทยในด้านโภชนาการ

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ บิดามารดาของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กก่อนวัยเรียนที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ในทาบลคอบคั้ง อาเภอตาเนินสะดวก จังหวัค ราชบุรี จนวน 97 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดาหรือมารดา 97 คน และเด็ก 108 คน

2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งตามสภาพครอบครัวดังนี้คือ

2.1.1 ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.1.1 ประถมศึกษาและต่ำกว่า

2.1.1.2 สูงกว่าประถมศึกษา

2.1.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวโดยคิดเฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปี แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

2.1.2.1 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

2.1.2.2 รายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท

2.1.2.3 รายได้มากกว่า 10,000 บาท

- 2.1.3 จำนวนบุตรของบิดามารดา แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ
- 2.1.3.1 มีบุตร 1 คน
 - 2.1.3.2 มีบุตร 2 คน
 - 2.1.3.3 มีบุตรตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป
- 2.1.4 สภาพการทำงานของมารดา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
- 2.1.4.1 มารดาทำงานอยู่กับบ้าน
 - 2.1.4.2 มารดาทำงานนอกบ้าน
- 2.1.5 การอบรมเลี้ยงดูค่านิยมโภชนาการ แบ่งเป็น 3 แบบ คือ
- 2.1.5.1 แบบประชาธิปไตย
 - 2.1.5.2 แบบปล่อยปละละเลย
 - 2.1.5.3 แบบปกป้องคุ้มครองเกินไป
- 2.2 ตัวแปรตาม คือ บริโณคณิสัยของเด็ก่อนวัยเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บริโณคณิสัย หมายถึง การปฏิบัติหรือการแสดงออกที่ทำอยู่เป็นประจำ ในการรับประทานอาหาร ได้แก่ การรับประทานอาหารหรือไม่รับประทานอาหาร ลักษณะ ของอาหารที่รับประทาน รับประทานอาหารอย่างไร จำนวนมือที่รับประทาน รวมทั้งสุขนิสัย ก่อนรับประทานและขณะรับประทานอาหาร
2. เด็ก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ที่อยู่ในตำบลคอนคั้ง อำเภอดาเนิน- สะดวก จังหวัดราชบุรี
3. บิดามารดา หมายถึง พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองที่ให้การอบรมเลี้ยงดู เด็ก่อนวัยเรียนในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา
4. การอบรมเลี้ยงดูค่านิยมโภชนาการ หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดา ปฏิบัติต่อเด็ก่อนวัยเรียนในการเลี้ยงดู สั่งสอน และอบรมในก้นอาหารการกิน

ซึ่งสามารถแยกออกได้เด่นชัดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งใน 3 ลักษณะ คือ

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของบิดามารดาที่แสดงต่อเด็กในลักษณะต่าง ๆ เช่น ให้ความดูแลเอาใจใส่ ให้ความรักห่วงใย ให้อิสระแก่เด็กในการตัดสินใจ ให้ความแนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ตลอดจนให้ความอบอุ่นใกล้ชิด

4.2 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดาแสดงออกต่อเด็กแบบทอดทิ้ง ปล่อยให้เด็กจัดการกับตนเอง ขาดการแนะนำดูแลเอาใจใส่ไม่ให้ความอบอุ่นใจเท่าที่ควร ปล่อยให้ลูกทำอะไรต่าง ๆ ตามใจชอบ

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดาแสดงออกต่อเด็กในลักษณะ ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองเลย คือ พ่อแม่จะคอยดูแลจัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้ตลอดเวลาโดยไม่ปล่อยให้เด็กได้นักกิจกรรมเพื่อตนเองด้วยตนเองเลย

5. สภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน หมายถึง ความแตกต่างกันในด้านต่อไปนี้

5.1 ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดา หรือผู้ปกครองที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาได้รับ

5.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ของบุคคลทั้งครอบครัวรวมกัน แล้วเฉลี่ยออกเป็นรายคนต่อปี

5.3 จำนวนบุตรของบิดามารดา หมายถึง จำนวนลูกทั้งหมดที่เป็นพี่น้องกับเด็ก อาจรวมบิดามารดาเดียวกัน หรืออาจมีบิดาหรือมารดาต่างกันเพียงคนเดียว ในกรณีหลังนี้ให้นับลูกที่เกิดจากบิดาหรือมารดาที่เด็กอยู่ด้วยเท่านั้น

5.4 สภาพการทำงานของมารดา หมายถึง สภาพการทำงานที่มารดาประกอบในการทามาหาเลี้ยงชีพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

5.4 1 มารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้าน โดยเฉลี่ยแล้ว ใน 1 สัปดาห์ ออกไปทำงานนอกบ้านเป็นประจำตั้งแต่ 3 วัน ขึ้นไป

5.4.2 มารดาที่ทำงานอยู่กับบ้าน คือ มารดาที่ทำงานอยู่ในบ้าน ตลอดวัน หรือออกทำงานนอกบ้านเป็นครั้งคราวเฉลี่ยแล้วต่ำกว่า 3 วันใน 1 สัปดาห์

6. อิทธิพลของครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของ ครอบครัว ความเป็นอยู่ ตลอดจนการเลี้ยงดูเด็ก/กับพฤติกรรมทางด้านโภชนาการ หรือบริโภคนิสัยของเด็ก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

* จินตนาการและสิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อบุคคลหลายประการ บุคคลจะได้รับ การถ่ายทอดลักษณะทางรูปร่างจากอิทธิพลแห่งพันธุกรรม ได้แก่ รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ สติปัญญา นิสัยใจคอ บุคลิกภาพเหล่านี้จะถูกอิทธิพลทางสิ่งแวดล้อม ทำให้เบี่ยงเบนไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสัยใจคอหรือลักษณะทางความนึกคิดและการ กระทำจะถูกสิ่งแวดล้อมหล่อหลอมไปตามวิถีแห่งสิ่งแวดล้อมนั้นมากขึ้น ซึ่งเป็นการ แสดงถึงอิทธิพลแห่งสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลเหนืออิทธิพลทางพันธุกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็กซึ่งมักจะเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดก่อน อันได้แก่ บิดามารดา หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด (Freud. 1945 : 26 - 29) เมื่อเด็กได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้น ลักษณะนิสัยต่าง ๆ จะได้รับการพัฒนาตามสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ *

สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมได้แล้ว ดังกล่าว ทั่วว่า เด็กวัยนี้สามารถปฏิบัติทางด้านสุขนิสัยง่าย ๆ ได้ เช่น การขับถ่าย การล้างหน้า การแปรงฟัน หวีผม แต่งตัว รักษาความสะอาดของร่างกาย ของใช้ และการรักษาตัว ให้พ้นจากอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ (ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ 2503 : 30) นอกจากนี้ฐานะยังเป็นปัจจัยที่จะฝึกให้เด็กมีนิสัยหรือสุขนิสัยที่ดี หากการฝึกหัด สุขนิสัยหรือการกระทำที่เกินกว่าวัยและฐานะแล้วอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อ พัฒนาการทางนิสัยของเด็กได้

ซึ่ง กลียา นาคเพชร (กลียา นาคเพชร 2522 : 16) ได้กล่าวไว้ว่า ตามธรรมชาติของคนส่วนใหญ่แล้วมักจะประพฤติหรือกระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามความ เคยชินและเหมือนอย่างที่เคยทามาแล้วในอดีต ทั้งนี้เพราะเป็นหลักประกันทางจิตใจ ว่าการปฏิบัติเช่นนั้นจะได้ผลประโยชน์และปลอดภัย แม้จะไม่ถูกต้องนัก แต่ก็ยังดีกว่า ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำหรือไม่เคยชิน

อย่างไรก็ตาม สัญนิสัยหรือบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนนั้นจะหลีกเลี่ยงอิทธิพลทางพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมไปไม่พ้น ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ครอบครัว สภาพครอบครัวของเด็กที่แตกต่างกันในด้านการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตรของบิดามารดา สภาพการทำงานของมารดา สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกันไป ซึ่งอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้มีทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยหลายเรื่องที่ได้กล่าวไว้ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

พ่อแม่นับเป็นบุคคลคนแรกและเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเหมาะสม เนื่องจากพ่อแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กตั้งแต่แรกเกิด ดังที่ ฟรอยด์ (Freud. อ้างอิงมาจาก Hall and Lindzey . 1970 : 44-46) เจ้าของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้กล่าวถึงพัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กว่า จะพัฒนาขึ้นในช่วง 5 ขวบแรก ของชีวิต หลังจากนั้นเป็นเพียงเพิ่มพูนรายละเอียดปลีกย่อยจากโครงสร้างพื้นฐานเดิม และได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่า เด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งปล่อยปละละเลยมีแนวโน้มที่จะลอกเลียนแบบพ่อแม่มากกว่าเด็กปกติ โดยเด็กหวังว่าเขาจะได้รับความรักจากพ่อแม่กลับคืนมา เด็กจะเริ่มเชื่อในสิ่งที่พ่อแม่ห้ามมิให้กระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ นอกจากนั้น ฟรอยด์ ยังกล่าวถึงโครงสร้างที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพเป็นคนคนนั้นคือ การเลียนแบบ (Identification.) ที่ได้สะสมมาในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต และพ่อแม่ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดในการเลียนแบบของเด็ก

เซียร์ส แมคโคบี และ เลวิน (Sears, Maccoby and Lewin. 1957 : 1 - 4) ได้ให้ความสนใจและความสำคัญต่อการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างมาก และกล่าวว่าเป็นความเข้าใจผิดที่คิดว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องของสตรี

ที่แท้จริงแล้วการอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องของทุกคนที่อยู่ในครอบครัว ความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูแต่เดิมนั้น ถึงแม้จะเห็นพ้องต้องกันว่า การอบรมมีผลต่อแนวความคิด พฤติกรรม และลักษณะนิสัยของเด็ก แท้ก็ไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจัง เชียร์ส แมคโคบี และเลวิน จึงเป็นผู้บุกเบิกองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งอันหนึ่งในการพัฒนาคน

ต่อมา นักการศึกษาและนักจิตวิทยาเห็นความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู จึงได้มีการศึกษาถึงวิธีการในการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่อย่างเข้มงวดกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งเป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่กำลังเกิดขึ้นมากในประเทศไทย ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าภาวะสังคมในปัจจุบันทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้านหรือมีภาระกิจมากจึงไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตรหลานเหมือนแต่ก่อน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเข้าลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังที่ เบรคเคนริดจ์ และวินเซนต์ (Breckenridge and Vincent. 1966 : 143) ได้กล่าวถึง การศึกษาของ บรอนเฟนเบรนเนอร์ (Bronfenbrenner.) ไว้ว่า การที่พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูโดยการเอาใจใส่ให้ความรัก เกินไปจนเด็กไม่สามารถเป็นอิสระ ขาดความสะดวกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย ตนเอง ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้เด็กไม่รู้จักคิด ขาดความสามารถในการริเริ่ม แต่ดูแล เลี้ยงดูโดยปล่อยปละละเลยจนเกินไป ไม่เอาใจใส่ไม่แนะนำช่วยเหลือ ก็จะทำให้ เด็กกลายเป็นคนไม่รู้จักควบคุมตนเอง ไม่รู้จักประเมินในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งลักษณะการ เลี้ยงดูที่ บรอนเฟนเบรนเนอร์ ศึกษานี้คล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูที่ ซายมอนด์ (Symond. 1939 . 283 -285) ศึกษา กล่าวคือ ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมที่ พ่อแม่แสดงออกต่อลูก ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่เลี้ยงดูโดยการยอมรับลูก จะทำให้ลูกมีความคิดเกี่ยวกับตนเองสูง มีความรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทาง อารมณ์ ส่วนพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกโดยกวดขันยับยั้ง เด็กจะกลายเป็นคนที่ขาดความ อบอุ่น มีความคิดเกี่ยวกับตนเองต่ำ และจะกลายเป็นคนมองโลกไปในทางแง่ร้าย

ไปในที่สุด

กัททรี และเจคอบส์ (Guthrie and Jacobs. 1966 : 117 - 133) ได้สำรวจการเลี้ยงดูเด็กของมารดาชาวฟิลิปปินส์ และพบว่า สุขภาพและความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมารดาชาวฟิลิปปินส์ เมื่อเด็กโตขึ้นจะได้รับการสอนและให้ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของบ้าน ส่วนเด็กที่เล็กกว่าจะเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติเกี่ยวกับความสะอาดของบ้านเรือน สำหรับระเบียบภายในบ้านนั้น เด็ก ๆ จะต้องถอดรองเท้า ล้างเท้า และทำความสะอาดก่อนเข้าไปในบ้าน นอกจากการรักษาความสะอาดของบ้านเรือนแล้ว งานต่อไปที่มารดาจะรับผิดชอบ ได้แก่ การดูแลเรื่องเสื้อผ้าและอาหาร เด็ก ๆ จะต้องได้รับการเปลี่ยนเสื้อผ้าวันละ 2 - 3 ครั้ง เพื่อความสะอาดและอนามัยที่ดี ในเรื่องการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติเรื่องสุขภาพนั้นมารดาจะสอนโดยการฝึกหัด และกระทำตัวอย่างให้เด็กดู

๖ มุสเซน และคนอื่น ๆ (Mussen and other. 1969 : 627) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ และความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งคุณลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับสุขนิสัย เพราะเป็นรากฐานของสุขนิสัย โดยมุสเซนได้ให้หลักไว้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ และการเป็นตัวของตัวเองขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูของมารดา กล่าวคือ บิดามารดาที่เสริมสร้างความเป็นตัวของตัวเองให้ลูกมากขึ้น ความอาย แต่ในขณะเดียวกันก็ยังให้ความสนใจรับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดสินใจของลูกอยู่บ้าง และปกครองลูกด้วยเหตุผล บิดามารดาในลักษณะนี้จะสามารถปลูกฝังทั้งในด้านความรับผิดชอบ และการพึ่งตนเองให้บังเกิดขึ้นกับลูกได้สำเร็จจึงความ ส่วนบิดามารดาที่ใช้อำนาจลึทธิศักในการปกครองลูกโดยวิธีห้ามปราม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกรู้จักพึ่งตนเอง ไม่ให้อิสระเสรีในตนเอง กับบิดามารดาอีกกลุ่มหนึ่งที่ปล่อยลูกตามสบายทุกอย่าง บิดามารดาสองประเภทหลังนี้จะไม่สามารถปลูกฝังให้ลูกมีความรับผิดชอบและเป็นตัวของตัวเองได้เลย

นอกจากนี้ ยัง พิตยานิยม (ยัง พิตยานิยม 2508 : 63) ได้กล่าวถึง

ปัญหาการอบรมเลี้ยงดู โดยเฉพาะการฝึกนิสัยด้านการรับประทานอาหารว่า
เด็กที่มีปัญหาการรับประทานอาหาร เช่น รับประทานอาหารยาก หรือไม่คอย
รับประทานอาหาร ปกติแล้วมีสาเหตุมาจากหลายด้าน เช่น ถูกบังคับให้ล้างมือล้าง
ชามก่อนรับประทานอาหาร และวิธีบังคับทาด้วยความเข้มงวด เมื่อเด็กรู้ว่าถูก
บังคับ จะก่อให้เกิดความรู้สึกเครียด จึงทำให้เกิดปัญหา แต่ในทางตรงกันข้าม การ
ตามใจเด็กในด้านนี้มากเกินไป จะทำให้เด็กเป็นคนที่ทำอะไรตามใจชอบ

แพรท (Pratt. 1973 : 62 - 69) ศึกษาความสัมพันธ์ของวิธีการ
เลี้ยงดูเด็กของบิดามารดา 3 แบบ คือ วิธีการเลี้ยงดูแบบควบคุม การให้รางวัล
และการลงโทษ และการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพ
อนามัยของเด็กโดยใช้วิธีสัมภาษณ์การเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาจำนวน 510
ครอบครัว และสัมภาษณ์เด็กอายุ 9 - 13 ปี ในครอบครัวดังกล่าวเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติด้านสุขภาพอนามัยของเด็ก ผลปรากฏว่า การใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์อย่างมี
นัยสำคัญในระดับสูงกับการปฏิบัติด้านสุขภาพอนามัยของเด็ก ส่วนการให้รางวัลและ
การลงโทษนั้น พบว่า รางวัลมีผลต่อการปฏิบัติด้านสุขภาพอนามัยมากกว่าการลงโทษ
และการลงโทษไม่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับนิสัยด้านสุขภาพอนามัยของเด็ก สำหรับการให้
การควบคุมในระดับสูง จะมีผลมากในด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพเกือบทุกด้าน
ยกเว้นในเรื่องอาหาร

วลัย อินทรัมพรมย์ (วลัย อินทรัมพรมย์ 2518 : 60 - 61)
 แสดงความคิดเห็นไว้ว่า พ่อแม่เลี้ยงลูกนั้นต้องเลี้ยงทั้งกายและใจ ต้องเรียนรู้นิสัย
 ของลูก และฝึกอบรมให้เกิดนิสัยที่ถูกต้องมีพลานามัยสมบูรณ์ สุขภาพกายจะนำไปสู่
 สุขภาพจิต นิสัยในการรับประทานอาหารก็เหมือนกับนิสัยอื่น ๆ คือ มิได้มีมาแต่กำเนิด แต่
 เกิดจากการเลียนแบบและสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นนิสัยในการรับประทานอาหารจึงเปลี่ยนได้ แต่
 ถ้าทิ้งไว้นานเท่าใดก็ยิ่งกินเวลานานในการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเท่านั้น นิสัยการ
 รับประทานอาหารของผู้ใหญ่เปลี่ยนยาก เนื่องจากมีความเคยชินต่อสิ่งนั้นมานาน ฉะนั้น

การปลูกฝังนิสัยการรับประทานอาหารจึงควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดนิสัยการรับประทานอาหารคือ ทัศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี อาหารในท้องถิ่น ประสบการณ์เกี่ยวกับอาหารและครอบครัว แต่ผู้มีอิทธิพลต่อนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กมากที่สุดคือ พ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมากที่สุด เด็กจะเลียนแบบนิสัยการรับประทานอาหารจากพ่อแม่ของตนตั้งแต่เริ่มรับประทานอาหารกับครอบครัว

นอกจากนี้ ฟาธาเวอร์ (Fathaver. 1960 : 37) ให้ข้อสังเกตว่า ถ้าใครบอกว่านิสัยการบริโภคอาหารของเขาเลวก็เท่ากับเป็นการบั่นทอนหรือทำลายภาพพจน์ที่พึงใจเขาอยู่ตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่ง เลวิน (Lewin. 1943 : 35) สรุปนิสัยในการบริโภคของกลุ่มบุคคลที่เขาศึกษาว่า คนส่วนใหญ่จะชอบสิ่งที่บริโภคโดยมักจะมีอารมณ์อ่อนไหวผูกพันอาหารการกินตามประเพณีของตนอย่างรุนแรง และเมื่อมีผู้วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้จะรู้สึกแค้นเคือง

7 วิณี ชิคเชิดวงศ์ (วิณี ชิคเชิดวงศ์ 2521 : 87) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกัน พบว่า ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบเข้มงวดจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่แตกต่างจากเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากบิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

จากทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบเข้มงวดจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กในทางต่าง ๆ รวมทั้งบริโภคนิสัยของเด็กด้วย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นไม่ส่งผลในทางที่ดีเลย ดังนั้น บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาต่างกันั้นผู้วิจัยจึงไม่อาจคาดได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดจะส่งผลต่อการพัฒนาบริโภคนิสัยของเด็กดีที่สุด และแต่ละแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ระดับการศึกษาของบิดามารดา

ความรู้และความเข้าใจในค่านอาหารของมารดามีความสำคัญอย่างยิ่งในการเลี้ยงดูเด็ก ฮีเซนไทน์ (Heseltine. 1962 : 7) ได้ให้ข้อคิดว่า สาเหตุที่เกิดปัญหาการบริโภคอาหารไม่ถูกต้องจนเกิดภาวะขาดโภชนาการและการเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามพัฒนาการ เพราะผู้เลี้ยงขาดการศึกษาที่จะได้รับความรู้ในเรื่องโภชนาการ

น้อมฤดี จงพฤษะ และคนอื่น ๆ (น้อมฤดี จงพฤษะ และคนอื่น ๆ 2518 : 73) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาคือ ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูและแนะแนวบุตร ได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย เช่น รู้จักการจัดอาหารให้ลูกตามหลักโภชนาการ แบ่งเวลาให้ลูกด้วยความอบอุ่นและสุขใจ ดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก รักษาพยาบาลเด็กยามเจ็บป่วย อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก .

จากถ้อยคำนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงได้เปรียบเด็กที่มีผู้ปกครองที่ไม่ได้รับการศึกษาเท่า ซึ่งสอดคล้องกับคำสรุปรายงานตอนหนึ่งของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 39) ซึ่งกล่าวถึงเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองในชนบทมักไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงกว่าประถม จึงทำให้โอกาสได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมีสอนในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษา คนเหล่านี้จึงมักได้รับความแนะนำ และบอกเล่าจากมารดาญาติผู้ใหญ่ ส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าความถูกต้องทางการแพทย์สมัยใหม่ คำห้ามบางอย่างนอกจากไม่เกิดประโยชน์แล้ว อาจให้โทษ เช่น ห้ามสตรีมีครรภ์รับประทานอาหาร

ประเภทเนื้อสัตว์ เพราะกลัวคลอเดียก เป็นต้น ถ้าหากเป็นอย่างนี้แล้ว การสอน
สุนัขเสียให้แก้เด็กก็อาจยาก

นอกจากนี้ บุญ โรจนะบุรานนท์ (บุญ โรจนะบุรานนท์ 2519 : 48)
ยังได้กล่าวถึงเรื่องการศึกษาของพ่อบ้านหรือแม่บ้านว่ามีความสำคัญมากในเรื่อง
อาหารการกิน ถ้าพ่อบ้านแม่บ้านเป็นผู้มีการศึกษาก็จะมีความรู้ในเรื่องอาหารการ
กิน รู้ว่าอาหารสิ่งใดมีประโยชน์แก่ร่างกายควรรับประทาน อาหารสิ่งใดไม่มี
ประโยชน์แก่ร่างกายควรละเว้นเสีย หรือถ้าเป็นผู้มีการศึกษา แต่ยังขาดความรู้ใน
เรื่องอาหารการกินก็ยังจะสามารถหาเอกสารในเรื่องเหล่านี้มาอ่านได้ และจาก
ความรู้นั้นยังอาจช่วยให้เปลี่ยนนิสัยในเรื่องอาหารบางประเภทได้ด้วย คนผู้ป็นสมัยนี้
สูงขึ้น รูปร่างดีขึ้น แข็งแรงขึ้น ก็เพราะเขามีการศึกษา และรู้จักการกินดีกว่าสมัย
ก่อน

เมื่อพูดถึงการศึกษาของพ่อบ้านหรือแม่บ้านเกี่ยวกับอาหารการกิน จะเห็น
ว่าการที่แม่บ้านจะมีความรู้ในเรื่องนี้ก็นับว่าสำคัญว่าพ่อบ้านควรจะรู้ เพราะแม่บ้าน
เป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการจัดอาหาร การปรุงอาหาร สามารถเลือกซื้ออาหารที่มี
ประโยชน์แก่ร่างกาย และสามารถในการปรุงอาหารที่จะไม่ให้ส่วนใดในอาหารต้อง
สูญเสียไปเปล่า ๆ แม่บ้านที่มีความรู้ก็จะช่วยอบรมบ่มนิสัยของบุตรในเรื่องอาหาร
ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ อยู่ ทำให้สุขภาพของบุตรดีขึ้น และไม่ติดอยู่ในความเชื่อเก่า ๆ
บางอย่าง

ในด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี (วิชัย
จุฬาโรจน์มนตรี 2514 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้
โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอาเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มารดา
ที่มีการศึกษามากกว่ามีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้มีการศึกษา
น้อย และผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการทั่วไปพอสมควร

และถ้าได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นย่อมเป็นการ แน่ใจว่าความรู้ด้านโภชนาการต้องเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 173) ได้วิจัยเรื่อง สาเหตุของการเจ็บป่วยและการตาย พบว่า การขาดอนามัยการศึกษาคือเป็นสาเหตุสำคัญของการตายและการเจ็บป่วยของประชาชนที่มีความยากจนและการศึกษาน้อย เพราะคนเหล่านั้นไม่เข้าใจว่า การป้องกันคือการแก่ และไม่รู้ว่าโรคหรือการตายบางอย่างสามารถหลีกเลี่ยงได้ ถ้าหากผู้ป่วยได้ทราบถึงวิธีรักษาสุขภาพที่ถูกต้อง ในต่างประเทศ เวย์ (Wray. 1963 : 30) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนในแคนดิลาเรีย ประเทศโคลัมเบีย เป็นโรคขาดสารอาหาร พบว่า เด็กที่มารดาอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้ จะเป็นโรคขาดสารอาหารมากกว่ามารดาที่อ่านออกเขียนได้

คานดิล (Kandil. 1972 : 5) ได้ทำการศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการซึ่งมีส่วนช่วยให้แม่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับแบบแผนและบริโภคนิสัย ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ที่มีต่ออาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับโภชนาการของแม่บ้าน และเพื่อศึกษาแบบแผนบริโภคนิสัย ตลอดจนเพื่อที่จะวัดทัศนคติที่มีต่ออาหาร ตัวอย่างประชากรได้จากการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแม่บ้านจากรายชื่อนักศึกษาอเมริกัน และพักอยู่หอพักของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐลุยเซียนา จำนวน 100 คน วิธีรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์จะนำมาเข้าลำดับโดยให้คะแนน 3 ระดับ การสัมภาษณ์จะถามเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานใน 24 ชั่วโมง เพื่อศึกษาว่าอาหารในแต่ละวันและทัศนคติของผู้บริโภคด้วย ผลการศึกษาพบว่า โดยทั่วไปทั้งหมดแล้ว แม่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เรื่องโภชนาการในระดับต่ำ อาหารที่ใช้บริโภคในวันหนึ่ง ๆ พอดีกับความต้องการของร่างกาย ทัศนคติ ลักษณะนิสัย และแบบแผนการบริโภค มีผลอย่างมากในการเลือกอาหาร

ทานองเกี่ยวกับ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 122) ได้ทำการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กรก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดีกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถม 4 ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ศรีวรรณ มากฐ (ศรีวรรณ มากฐ 2521 : 65) ที่ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สุขนิสัยของเด็กกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึง อนุปริญญา คือที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญญา ส่วนเด็กกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ประถม 4 มีลักษณะค้อยที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้ปกครองที่สัมพันธ์กับเด็กในด้านต่าง ๆ ข้างต้น ล้วนสนับสนุนให้เห็นว่า ผู้ปกครองหรือบิดามารดาเด็กที่ได้รับการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะทำให้เด็กได้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีผลงานวิจัยของ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี (สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี 2519 : 65) ซึ่งได้ศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษาของมารดา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาต่างกันอาจจะแตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

กานดา ณ ถลาง (กานดา ณ ถลาง 2511 : 19) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของเด็กตั้งแต่แรกเกิด

มารดาที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะตระเตรียมสิ่งจำเป็นและไม่จำเป็นไว้สำหรับลูกได้ดีกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การตระเตรียมเท่ากัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำให้สมใจทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของเคสสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัยที่ฐานะเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการตระเตรียมไว้ให้แก่เด็กที่เกิดมาอยู่ในสภาพนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจช่วยเสริมเด็กได้

จากการสำรวจและเปรียบเทียบอาหารที่บริโภคของเด็กก่อนวัยเรียน (อ้างมาจาก ชีระ สุนิทร 2515 : 347) ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันแต่ละระดับตามเมืองต่าง ๆ 20 เมือง ในรัฐมิสซิสซิปปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ ผลปรากฏว่า เด็กจำนวน 210 คน จากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ บริโภคอาหารที่มีคุณค่าน้อย ลักษณะรูปร่างของเด็กกลุ่มนี้เล็กและมีน้ำหนักน้อย จะเห็นได้ว่าการขาดปริมาณสารอาหารที่บริโภคมีอัตราสูงในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาโภชนาการแก่ทารก คือ ความยากจน ซึ่งสืบเนื่องมาจากการขาดการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับอาหารของทารก ตลอดจนมีลักษณะนิสัยในการบริโภคและความเชื่อไม่ถูกต้อง เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนได้รับอาหารที่ถูกต้องจะทำให้ไม่เกิดการขาดอาหารได้

จากการศึกษาค้นคว้าของ เซียร์ส (Sears. 1957 : 414) พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาของมารดามีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งจะก่อให้เกิดความแตกต่างในบุคลิกภาพของเด็กในอนาคตได้ และต่อมา แมคคอบี (Maccoby. 1955 : 119 - 129) ได้รายงานผลของความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง และมารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำในเรื่องการให้อาหาร ไม่มีความแตกต่างกันทั้งสองระดับชั้น ให้นุตรกินนมเป็นเวลานานพอกัน และหย่านมบุตรในเวลาใกล้เคียงกัน มีความ

เข้มงวดกวาดขันในการหย่านมพอ ๆ กัน แม้ระดับกลางมีความเข้มงวดในการให้นมบุตรตรงตามเวลามากกว่ามารดาในระดับต่ำบ้างเล็กน้อย

คริสตาคิส และคนอื่น ๆ (Christakis and other. 1968 : 120) ได้ศึกษาการกินอาหารของเด็กวัยเรียนในนิวยอร์กเป็นเวลา 20 ปี พบว่า ในส่วนที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำมีเด็กได้รับอาหารเลวเป็นจำนวนถึงร้อยละ 71 และเด็กที่ได้รับอาหารดีเยี่ยมมีน้อยกว่าร้อยละ 7 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่เมืองเบอร์คเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนียว่า การได้รับสารอาหารจะลดลงตามสภาพทางเศรษฐกิจ เด็กนิโกรชายและหญิงได้รับสารอาหารต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ (Heunemann. 1968 : 23)

ความคิดเห็นของคริสตาคิส และคนอื่น ๆ (Christakis and other. n.d.) นั้น มีแนวความคิดเช่นเดียวกับ เบิร์ช (Birch. 1972 . 799) ซึ่ง เบิร์ช ได้กล่าวถึงรายงานระดับการบริโภคของครอบครัวในสหรัฐอเมริกา (1968) ซึ่งพิมพ์ไว้โดยกระทรวงเกษตรของประเทศ พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ 10,000 ดอลลาร์ต่อปีหรือมากกว่าเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น ที่บริโภคอาหารไปเพียงพอ ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ต่อปีนั้นมีถึงร้อยละ 18 ในทางตรงกันข้ามปรากฏว่าสัดส่วนของการบริโภคอาหารคิมียู่ในกลุ่มที่มี 10,000 ดอลลาร์ต่อปีถึงร้อยละ 63 และในกลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ต่อปี มีการบริโภคอาหารที่ดีเพียงร้อยละ 37 เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เบิร์ช ได้ให้ความเห็นว่า รายได้อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะบ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากครอบครัวที่มีรายได้เท่าเทียมกันแต่การศึกษาสูงกว่า จะมีการกินอาหารที่ดีกว่า

ส่วน น้อมฤดี จงพยุงะ และคนอื่น ๆ (น้อมฤดี จงพยุงะ และคนอื่น ๆ 2518 : 69) กล่าวถึงฐานะเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กมีความสำคัญต่อพัฒนาการเด็ก คือ เด็กที่มาจากรอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี รายได้สูง ย่อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกหาอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ในการเล่น และการมีชีวิตอยู่ได้เพียงพอ

ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกายและทางสมองได้อย่างดี เช่นเดียวกันกับที่ รุ่งเรือง บุญโอรส (รุ่งเรือง บุญโอรส ม.ป.ป. : 146) กล่าวว่าหาก ครอบครัวมีภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ หรือมีความยากจนมาก จะทำให้ผลเสียต่อการ ปฏิบัติการะกิจทางด้านการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตร ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทามาหากิน

นอกจากนี้ สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม ม.ป.ป. : 171) ยังกล่าวถึงปัญหาด้านสุขนิสัยเด็กไว้ ตอนหนึ่งว่า เด็กที่นิสัยสกปรก สวมเสื้อผ้าขาด มีผมยุ่งเหยิง เล็บมือดำ มีกลิ่นตัวเหม็นสาบ กินอาหารมอมเมา ไม่ชอบอาบน้ำ ซาดการเอาใจใส่ตัวเอง มักเป็นคนที่ มีปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ครอบครัวที่มีฐานะยากจน บ้านสกปรก ความเป็นอยู่ในบ้านไม่เรียบร้อย เด็กถูกปล่อยปละละเลย จากพ่อหรือผู้ใหญ่ ทางบ้านไม่มีอุปกรณ์ที่จะทำ ความสะอาด เช่น ไม่น้ำอาบ ไม่มีสบู่ฟอกตัว หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูก เพราะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เป็นต้น

จากกล่าวข้างต้นทำให้เห็นว่า เด็กที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดี กว่าย่อมได้เปรียบกว่า ทั้งในด้านที่พ่อแม่ไม่มีความบีบคั้นทางเศรษฐกิจที่ทำให้ตนต้องยุ่งกับการทามาหากินจนไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก และในด้านที่จะซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคให้บุตรของตนเองย่อมทำได้ดีกว่าด้วย ซึ่งขัดแย้งกับ มาคาเรต ริมเบิล (มาคาเรต ริมเบิล อ้างมาจาก จาเนียร์ คันทเสวี 2511 : 166) ได้ทำ การศึกษาและสรุปว่า ถึงแม้ครอบครัวจะยากจน แต่ถ้ามารดาเอาใจใส่ทารกอย่างดี แล้ว จะทำให้จิตใจของเด็กสมบูรณ์ดีกว่าครอบครัวที่ร่ำรวยแต่ซาดการเอาใจใส่จาก มารดาหรือเลี้ยงโดยพี่เลี้ยง

จำนวนบุตรของบิดามารดา

สำหรับในเรื่องจำนวนสมาชิกในครอบครัว ศาสตราจารย์นายแพทย์ นล. เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (ศาสตราจารย์นายแพทย์ นล. เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อ้างอิงมาจาก กองโภชนาการ , 2516) ได้กล่าวไว้ในการสัมมนาเรื่อง

ประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3 ในหัวข้ออนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัวว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่อยู่ในระดับหาเช้ากินค่ำ และด้วยการศึกษาผลการวิจัยการอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัว ปรากฏว่า ในครอบครัวเล็กมีลูกห่างกันพ่อแม่จะเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรมาก โดยมุ่งการพัฒนาการช่วงเด็กให้สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ปุ้ย โรจนะบุรานนท์ (ปุ้ย โรจนะบุรานนท์ 2519 : 49) กล่าวว่า ขนาดของครอบครัว หรือจำนวนคนที่อยู่ในครอบครัวมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารในครอบครัวนั้นกัน ครอบครัวใดมีสมาชิกในครอบครัวนั้นมาก ค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารก็สูง รายได้ส่วนใหญ่จะหมดไปในเรื่องอาหารการกิน คนยิ่งมากขึ้นค่าใช้จ่ายในเรื่องอื่นต้องลดลงตามส่วนเสีย ฉะนั้นพ่อแม่จะขาดแคลน การศึกษาก็เอาไม่ได้ ถ้ารายได้คงที่แต่ขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้นปีสมาชิกมากขึ้น คุณภาพของอาหารต่ำลง ต้องซื้ออาหารที่ถูกลง หรือมีคุณภาพต่ำลง เป็นการกระทบกระเทือนไปถึงสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้นทุกคน

จากการศึกษาของ โจ และแอควิน (Joe and Aquino. 1960 : 14) ในแคนาดา พบว่า ยิ่งครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากเท่าใด จำนวนสมาชิกที่เป็นโรคขาดสารอาหารย่อมจะมีจำนวนมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กก่อนวัยเรียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 55) ซึ่งกล่าวว่าปัญหาสำคัญของเด็กก่อนวัยเรียนชั้นประถมศึกษาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอาหาร และปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย เด็กที่มีปัญหาเช่นนี้ส่วนมากเป็นเด็กในแหล่งสลัมและเด็กในชนบทที่ห่างไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อสรุปของงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กเล็กในประเทศไทยของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2516 : 213) ซึ่งให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการ

บริการอนามัยแม่และเด็กไว้คนหนึ่งว่า ครอบครัวชนบทและครอบครัวยากจนในเมืองยังคงมีขนาดครอบครัวใหญ่ ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพอนามัย ตลอดจนสวัสดิภาพของมารดาและทารก

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเด็กก่อนวัยเรียนจากครอบครัวที่มีความยากมีจำนวนบุตรต่างกันน่าจะมีวิโคคนิสัยต่างกััน

สภาพการทำงานของมารดา

ตามปกติแต่เดิมมารดาจะเป็นคนออกไปหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้เป็นมารดามีหน้าที่ดูแลลูก ๆ อยู่กับบ้าน แต่ปัจจุบันมารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทั้งนี้เพราะภาวะเศรษฐกิจจรั้ตัว ทำให้ผู้เป็นภรรยาต้องคอยรับผิคชอบหน้าที่สำคัญถึงสองด้านด้วยกันคือ หน้าที่ช่วยครอบครัวหารายได้ ดูแลลูก ๆ และสามีและยังดูแลบ้านอีกด้วย การออกไปทำงานนอกบ้านของแม่บ้านนั้น ผน แสงสิงแก้ว (ผน แสงสิงแก้ว 2519 : 6) ได้กล่าวว่า เด็กมีปัญหาคือการขาดแม่ ลูกที่ไม่มีแม่เลี้ยงเองจะเป็นคนเหงา หงุดหงิด อนุเฉียว เปื่อโลก อารมณโ้ปผาสุก และแยกคน

ส่วน ปุ้ย โรจนะนุรานนท์ (ปุ้ย โรจนะนุรานนท์ 2519 : 10 - 12) ได้กล่าวว่า ถึงอาการของเด็กคนหนึ่งผอมลงทุกวัน ๆ ทั้ง ๆ ที่แม่ให้รับประทานอาหารที่ดีที่สุด เมื่อแม่พาไปพบแพทย์ แพทย์ได้ลงความเห็นวาค็เด็กไม่ได้เจ็ยป่วย เพราะเป็นโรคขาดอาหาร แต่ป่วยเพราะเป็นโรคขาดรัก ทั้งนี้เพราะแม่ของเด็กต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้า กว่าจะกลับก็มีคาค็่า จึงไม่มีเวลาเล่นกับลูก แสดงความรักลูก เวลากลางวันเด็กต้องอยู่กับลูกจ้างที่เป็นคนหงุดหงิด ไม่รักเด็ก เปื่อแม่โ้ปอยู่คนเดียวจะไม่ค่อยดูแลเท่าที่ควร คุ้บ้าง ฐู่บ้าง เด็กจึงหงอย ผอมลง ๆ ทุกวัน

จากคาค็กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผลเสียของการขาดแม่ที่คอยเอาใจใส่ลูกสอคค้องค้องกัน นอกจากนี้ คณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนได้สรุปสาเหตุ

ที่เด็กประพฤติไม่ดีไว้ข้อหนึ่งว่า เด็กไม่ได้รับความมั่นคงและความอบอุ่นใจเพียงพอ เช่น ผู้ใหญ่ที่มีงานมากไม่มีเวลาอยู่กับเด็ก หากการดูแลเอาใจใส่ เมื่อเด็กกลับมาถึงบ้านก่อนจะอยู่ตามลำพัง ถ้าได้สิ่งแวดล้อมหรือบุคคลแวดล้อมไม่ดีจะทำให้เสียเด็กง่าย (สภาคมนกเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย 2512 : 8)

โบว์ (Bowlby. อ้างอิงมาจาก สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม ม.ป.ป. : 209) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 เดือนถึง 3 ขวบ ต้องการที่จะให้มารดาเลี้ยงดูตลอดเวลา หรือถ้าเป็นบุคคลอื่นก็ต้องให้เลี้ยงดูเหมือนกับมารดาจริง ๆ การที่เด็กอยู่กับมารดาในระยะนี้ ตามหลักจิตวิทยาถือว่าเป็นการให้เด็กพัฒนา อีโก (ego) และซูเปอร์อีโก (Super ego) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของแต่ละบุคคล ดังนั้นการที่เด็กได้อยู่กับมารดาหรือที่เลี้ยงคนใดคนหนึ่งที่รักเด็กตลอดระยะเวลานี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับรายงานวิจัยเกี่ยวกับผลการอบรมเลี้ยงดูเด็กตลอดเวลา กับเด็กที่มารดาเลี้ยงดูบางเวลานั้น เทอร์เรนซ์ (Terrence. อ้างอิงมาจาก สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม ม.ป.ป. : 208) ได้ศึกษาเด็ก เรื่องเด็กที่มารดาเลี้ยงดูตลอดเวลาและเด็กที่มารดาเลี้ยงดูเป็นบางเวลา การศึกษาใช้วิธีศึกษาเด็กแต่ละบุคคลติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่วนพฤติกรรมของเด็กได้มาจากรายงานของมารดาและการไปสังเกต การศึกษาแบ่งเด็กออกเป็นหลายกลุ่มตามจุดหมายที่ทั้งไว้ จากการศึกษาเปรียบเทียบเด็กกลุ่มที่มารดาเลี้ยงดูเด็กตลอดเวลา กับกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งคราวเป็นระยะเวลาติดต่อกันเป็นเวลาหนึ่งเดือนหรือมากกว่า พบความแตกต่างของพฤติกรรมของกลุ่มที่แยกจากมารดาเป็นครั้งคราวในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ มีการเรียกร้องความสนใจน้อย มีปัญหาทั้งในด้านการนอน การพูด และไม่คอยดูนิ้วมือ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยได้ให้แนวคิดว่าการที่เด็กถูกแยกจากมารดาเป็นครั้งคราวจะทำให้เด็กมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีชีวิตไม่มั่นคง และเป็นผลเสียต่อ

การเจริญเติบโตของเด็กในภายหน้าอีกด้วย ซึ่งต่างกับเด็กที่มีความสุขอยู่กับครอบครัว พวกหลังนี้จะไม่มีความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตแต่อย่างใด นอกจากนี้แล้วยังปรากฏว่า เมื่อนำเด็กกลุ่มที่อยู่กับมารดาตลอดเวลาและเด็กที่แยกจากมารดาบางขณะปนอยู่ด้วย ทั้งหมดรวมกัน 31 คน จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กกลุ่มที่มีคนอื่นเลี้ยงดู คนเดียวและหลายคนจำนวน 31 คน จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า เด็กกลุ่มที่มีคนอื่นเลี้ยงดูคนเดียวและหลายคนแสดงพฤติกรรมต่างกัน คือ ไม่รังเกียจความสกปรก มีความมั่นใจยิ่งขึ้นที่จะชมเพื่อน ๆ และพ่อแม่ตามความปรารถนาของตน ไม่คล้อยตามบุคคลอื่น และเมื่อถูกทักท้วงก็ไม่ค่อยเก็บมาคิด

จากการค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สรุปพฤติกรรมของเด็กไว้ดังนี้ คือ การที่มารดาและเด็กได้ติดต่อกันเกี่ยวข้องกันตั้งแต่เล็ก ๆ จนอายุ 5 ขวบ จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทำให้เด็กมีระเบียบแบบแผน มีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อย มีความรู้สึกไวต่อการถูกตีเตียนและทักท้วง ปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ในเรื่องความสะอาด ได้เร็ว มีความสงบเสงี่ยมและควบคุมตนได้ดี สำหรับเด็กที่มีผู้เลี้ยงดูหลาย ๆ คนนั้น มักจะทำให้เด็กมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเนื่องมาจากความรู้สึกไม่ปลอดภัย หรือความต้องการปรับตัวให้เข้ากับสังคม หรืออาจทั้งสองประการก็ได้ จึงทำให้เด็กรู้สึกไม่มั่นคงทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีความกระวนกระวายใจ ต้องการความรัก มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นเด็กอยู่เรื่อย เช่น การพูด และต้องการพึ่งคนอื่น เป็นต้น

จากความคิดนี้ผู้วิจัยคิดว่ากรณีที่บิดามารดาออกไปทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ปล่อยให้ลูกต้องอยู่กับพี่เลี้ยงบ้าง ปู่ ย่า ตา ยาย บ้าง ถ้าหากพบกับคนเลี้ยงที่ไม่ค่อยเอาใจใส่เด็กแล้ว เด็กอาจมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ อย่างไรก็ตามก็มีบางกรณีที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านแล้วมีการปฏิบัติต่อลูกได้ดีกว่ามารดาที่ทำงานอยู่ในบ้านทั้งวัน ซึ่งทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพอารมณ์และความเอาใจใส่ของมารดาเป็นสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผน แสงสิงแก้ว (ผน แสงสิงแก้ว 2510 : 6) ได้กล่าวถึง

สถิติที่เคยปรากฏมาว่า มารดาที่อยู่บ้านตลอดเวลา มักหงุดหงิดเก่งและหาโทษลูกมากที่สุด ส่วนมารดาที่ทำงานนอกบ้านกลับมีอารมณ์มั่นคงกว่าหาโทษลูกแต่น้อยหรือไม่หาเลย ท่าที่หงุดหงิดของมารดานั้นเป็นอันตรายอย่างยิ่งกว่าการขาดการเอาใจใส่เสียอีก สำหรับในกรณีนี้ผู้วิจัยคิดว่า ผลทางจิตใจที่ลูกได้รับนั้น ลูกที่มาจากมารดาทำงานนอกบ้านอาจจะดีกว่า ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของลูกที่แสดงออกมานั้นดีกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมารดาที่ทำงานนอกบ้านรู้ตัวว่าตนเองทอดทิ้งลูกไปทั้งวัน นอกจากนั้นจากการศึกษาสถิติของคลินิคสุขภาพจิต พบว่า อัตราเด็กซึ่งบิดามารดาพาไปหาแพทย์ เนื่องจากมีความประพฤติแปรปรวนนั้นมักมาจากครอบครัวที่มีมารดาอยู่กับบ้าน และยังพบอีกว่าเด็กที่เรียนช้าหรือเรียนไม่ก็จะพบมากในรายที่มารดาไม่ได้ทำงานนอกบ้าน แต่ผลการศึกษาเหล่านี้ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ศรีวรรณ มากฐ (ศรีวรรณ มากฐ 2521 : 58) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่ต่างกันในประเทศไทย และพบว่า สุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดา มีสภาพการทำงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นไม่อาจสรุปได้ว่าเด็กที่มีมารดาทำงานอยู่กับบ้านหรือทำงานนอกบ้านจะมีพฤติกรรมดีกว่ากัน แต่คงจะแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า บริโคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนระหว่างกลุ่มที่มารดาทำงานไม่บ้าน กับมารดาทำงานทำงานนอกบ้านน่าจะมีความแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีบริโคนิสัย แตกต่างกัน
2. เด็กก่อนวัยเรียนที่ครอบครัวมีฐานะ เศรษฐกิจต่างกันมีบริโคนิสัย แตกต่างกัน

3. เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดาหรือมารคามีจำนวนบุตรต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

4. เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดาหรือมารคามีสภาพการทำงานต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

5. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการเฝ้าระวัง

การศึกษาค้นคว้าได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วยการคัดเลือกนักเรียนซึ่งเป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ในตำบลคลองคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 97 ครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบิดาหรือมารดาจำนวน 97 คน และเด็กจำนวน 108 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. เป็นเด็กก่อนวัยเรียนที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ในตำบลคลองคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เป็นท้องที่ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน
3. คำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย และข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาที่เก็บข้อมูลและระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
4. คำนึงถึงลักษณะการเก็บข้อมูลและคุณภาพของข้อมูล

ตารางที่ 1 จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนและบิดาหรือมารดาในตำบลคอนคั้ง
อำเภอคาเนินสะควก จังหวัดราชบุรี จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	เด็กก่อนวัยเรียน (คน)	บิดาหรือมารดา (คน)
1	24	22
2	31	26
3	21	21
4	29	25
5	3	3
รวม	108	97

แหล่งที่มา ทะเบียนราษฎรหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลคอนคั้ง อำเภอคาเนินสะควก
จังหวัดราชบุรี กรกฎาคม 2526

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือ ซึ่งมี 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับถามบิดามารดาของเด็ก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
ด้านโภชนาการ

ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับถามเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริโภคนิสัย

การสร้างเครื่องมือ

ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับถามบิดามารดาของเด็กซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว ประกอบด้วย

รายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดาในด้าน ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ
จำนวนบุตร และสภาพการทำงานของมารดา โดยพิจารณาให้ครอบคลุมตัวแปรและ
ข้อมูลที่ต้องการศึกษาทั้งหมด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้าน
โภชนาการ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการนี้ผู้วิจัย
สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและเรื่องราวเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจากทฤษฎี
ของ ซีียร์ส (Sears : 1950) โดยเน้นการอบรมเลี้ยงดูในด้านโภชนาการ
เป็นสำคัญ และได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีผู้สนใจหาการ
ศึกษาวิจัยไว้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของบิดา
มารดาในการอบรมเลี้ยงดูและปฏิบัติต่อกันในด้าน

1.1 การให้อาหาร

1.2 การส่งเสริมบริโภคนิสัย

1.3 อื่น ๆ ทั่วไป

2. สร้างนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน
ด้านโภชนาการจากวิธีดังกล่าวมาแล้ว

3. สร้างข้อคำถามตามนิยามศัพท์เฉพาะและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางด้านโภชนาการ เพื่อพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ โดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นเน้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการทั้ง 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป แล้วรวบรวมเฉพาะข้อที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าถูกต้องแล้ว ได้แบบประชาธิปไตย 22 ข้อ แบบปล่อยปละละเลย 22 ข้อ และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป 22 ข้อ

4. ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งการถามเพื่อวัด
พฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูและปฏิบัติต่อลูก แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อ 1 - 22 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ตอนที่ 2 ข้อ 23 - 44 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 3 ข้อ 45 - 66 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป

แต่ละข้อคำถามมีคำตอบอยู่ท้ายข้อ เป็นคำตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 3
คำตอบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
0 ท่านแนะนำให้ลูกรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์.			
00 ท่านไม่สนใจว่าลูกของท่านจะรับประทานอาหารอะไร.			
000 ท่านเป็นผู้ที่สนใจแทนลูกว่า อะไรรับประทานได้และอะไรไม่ควรรับประทาน.			

เกณฑ์การให้คะแนน เนื่องจากเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 3 คำตอบ ถ้าตอบว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 2 คะแนน
 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 1 คะแนน
 ไม่เคยปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

เพื่อรวมคะแนนแต่ละตอนของแต่ละคนแล้ว ถ้าคะแนนตอนใดมากที่สุด ให้ถือว่าให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการแบบนั้น แต่มีข้อแม้ว่า คะแนนที่ได้ต้องมากกว่าคะแนนอันดับรองลงมาน้อยกว่า 5 คะแนน การถือเกณฑ์ความแตกต่าง 5 คะแนนนี้ เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีพิสัยของคะแนนแต่ละตอนอยู่ระหว่าง 0 - 44 คะแนน

5. นาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปถามบิดามารดาเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 40 คน ในอำเภอคำเนินสะทวด ซึ่งมีลักษณะความเป็นอยู่คล้ายคลึงกับกลุ่มที่หาการศึกษาจริง เพื่อนามาหาค่าอำนาจแยกและค่าความเชื่อมั่น

6. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม แบ่งคะแนนการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูสูง และกลุ่มที่มีคะแนนการอบรมเลี้ยงดูต่ำ โดยถือเอาจำนวน 25 % บนและล่างของการแจกแจงคะแนนการอบรมเลี้ยงดูสูงและต่ำตามลำดับ

7. วิเคราะห์เป็นรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนการอบรมเลี้ยงดูสูง และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่ำของแต่ละข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มในแต่ละข้อโดยใช้ t-test (ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 99) ค่าที่ได้จะแสดงถึงค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อโดยเลือกข้อที่มีค่าสูงตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ผลการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่า t สูงตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป แบบประชาธิปไตยได้ 19 ข้อ แบบปล่อยปละละเลยได้ 19 ข้อ และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปได้ 19 ข้อ

8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability.) ของแบบสอบถามโดยวิธีของ ฮอยท์ (Hoyt's ANOVA procedure.) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่อนข้าง ๆ มีดังนี้

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบประชาธิปไตย
ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.894

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปล่อยปละละเลย
ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.721

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.645

ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับตามเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของเด็ก เช่น ชื่อ นามสกุล บ้านเลขที่ หมู่ที่ โดยพิจารณาให้สะดวกในการแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการวิจัยทุกประการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน
สร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความหมายของคำว่าบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน
จากผลการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง และตำราต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า
บริโภคนิสัยที่ต้องการศึกษาประกอบด้วย

1.1 นิสัยการเลือกอาหารหรือรับประทานยาก

1.2 นิสัยรับประทานไม่เป็นเวลา

1.3 นิสัยรับประทานไม่เรียบร้อย

2. สร้างนิยามศัพท์เฉพาะของบริโภคนิสัย โดยใช้ความรู้จากการ
ศึกษาค้นคว้ามาแล้ว

3. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน
ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 สร้างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เฉพาะ และจากเนื้อหา
วิชาการเกี่ยวกับบริโภคนิสัย

3.2 ขอคำแนะนำและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
สุขภาพ พฤติกรรม และโภชนาการ เพื่อพิจารณาว่าเกี่ยวข้องและครอบคลุมบริโภคนิสัย
ของเด็กก่อนวัยเรียนตามที่ต้องการหรือไม่ อย่างไร

3.3 รวบรวมเฉพาะข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าถูกต้องแล้ว
เป็นแบบสอบถามแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งว่าครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการหรือไม่
เมื่อยังไม่ครอบคลุม ก็สร้างเพิ่มเติมขึ้นอีก และให้ตรวจสอบโดยวิธีดังกล่าว ได้ข้อ
คำถาม 48 ข้อ

4. ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์บริโภคนิสัยของเด็กก่อน
วัยเรียน ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ 3 คาตอบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
0 เลือกรับประทานผักบางชนิด			
00 รับประทานอาหารทะเล			
000 ค่อยๆเลือกแต่สิ่งที่ตนชอบในอาหาร (เช่นหมู)			

5. เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าปรากฏจากการสัมภาษณ์ว่า พฤติกรรมตรงกับความถี่ใดในคำตอบ ก็จะหาเครื่องหมายในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมและความถี่นั้น ในข้อความทางบวกถ้าตอบว่า

ปฏิบัติเป็นประจำ ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้	1	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ ให้	0	คะแนน

ในข้อความทางลบ ถ้าตอบว่า

ปฏิบัติเป็นประจำ ให้	0	คะแนน
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้	1	คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ ให้	2	คะแนน

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปถามเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 40 คน ในอำเภอตาเนินสะควก ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจริง เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

7. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแบ่งคะแนนบริโภคนิสัยออกเป็น

2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีนิสัยบริโภคนิสัยสูงและกลุ่มที่มีคะแนนบริโภคนิสัยต่ำ โดยถือเอาจำนวนร้อยละ 25 บนและล่างของการแจกแจงคะแนนบริโภคนิสัยสูงและต่ำเป็นกลุ่มที่มีบริโภคนิสัยสูงและต่ำตามลำดับ

8. วิเคราะห์เป็นรายข้อโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนบริโภคนิสัยสูงและคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนบริโภคนิสัยต่ำของแต่ละข้อโดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทั้งสองกลุ่มในแต่ละข้อโดยใช้ t -test (ตารางการแจกแจง 2525 :99) ค่าที่ได้จะแสดงถึงค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อโดยเลือกข้อที่มีค่าสูงตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ผลการเลือกแบบสอบถามที่มีค่า t สูงตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปได้ 30 ข้อ

9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีของ ฮอยท์ (Hoyt's ANOVA procedure) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.872

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการ ไปถามเป็นรายบุคคลกับบิดามารดาของเด็กก่อนวัยเรียนที่บ้าน

2. สำหรับแบบสอบถามฉบับที่ 2 ซึ่งถามรายละเอียดส่วนตัวและบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนใช้ถามเด็กเป็นรายบุคคลหลังจากถามบิดามารดาเสร็จแล้ว

3. การรวบรวมข้อมูลนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวม 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามบริโภคนิสัยและแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ ตามเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

2. รวมคะแนนบริโภคนิสัย และคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแต่ละตอน เพื่อแยกการอบรมเลี้ยงดูออกตามกลุ่มการอบรมเลี้ยงดู

3. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนออกตามระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนบุตรของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ และสภาพการทำงาน ของมารดา

4. หาค่าสถิติ

4.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

4.2 ค่าร้อยละ (Percent)

4.3 ค่าความแปรปรวน (Variance)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนของครอบครัวที่บิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนของครอบครัวที่บิดามารดามีจำนวนบุตรแตกต่างกัน

8. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนของครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแตกต่างกัน

9. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนของครอบครัวที่มีมารดามีสภาพการทำงานแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. การหาค่าคะแนนเฉลี่ยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2525 : 80)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคน

2. การหาค่าความแปรปรวนใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 81})$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคน

3. การหาอำนาจจำแนกใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 99})$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

N_1 แทน จำนวนคนของกลุ่มสูง

N_2 แทน จำนวนคนของกลุ่มต่ำ

4. การหาค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตร

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_E}{MS_P} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 55})$$

เมื่อ r_{tt} แทน สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

MS_E แทน คะแนนแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

MS_P แทน คะแนนความแปรปรวนระหว่างคน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N แทน จำนวนประชากร

M แทน ค่าของคะแนนเฉลี่ย

σ^2 แทน ค่าความแปรปรวน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะภูมิหลังของเด็ก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทนิสัยของเด็ก

ตอนที่ 1 ลักษณะภูมิหลังของเด็ก

จากแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของบิดามารดาเกี่ยวกับระดับการศึกษา

ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตร สภาพการทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดู

ค่านิยมของการของประชากรทั้งหมดเมื่อนำมาแจกแจงความถี่และเปรียบเทียบเป็น

ร้อยละแล้ว ได้พบลักษณะสำคัญดังนี้

1 การศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตารางที่ 2 จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	98	90.74
สูงกว่าประถมศึกษา	10	9.26
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า บิดาหรือมารดาส่วนมากมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา คือ มีจำนวนถึงร้อยละ 90.74 ส่วนกลุ่มที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษานั้นมีเพียงร้อยละ 9.26 เท่านั้น

2. ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง(รายได้มากกว่า 10,000 บาท ต่อคนต่อปี)	22	20.37
ระดับกลาง(รายได้ระหว่าง 5,000 บาท ถึง 10,000 บาทต่อคนต่อปี)	52	48.15
ระดับต่ำ(รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อคนต่อปี)	34	31.48
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาเป็นสามระดับแล้ว จำนวนเด็กที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคือระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 31.48 ส่วนเด็กที่บิดามารดามีฐานะเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.37

3. จำนวนบุตร

ตารางที่ 4 จำนวนเด็กจากนกตามจำนวนบุตรของบิดามารดา

จำนวนบุตร	จำนวน	ร้อยละ
1 คน	8	7.41
2 คน	36	33.33
3 คนขึ้นไป	64	59.26
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า เมื่อแบ่งเด็กเด็กก่อนวัยเรียนตามจำนวนบุตรของบิดามารดาแล้ว จำนวนเด็กที่บิดามารดามีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.26 เด็กที่บิดามารดามีบุตร 2 คนมีรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนเด็กกลุ่มที่เป็นบุตรคนเดียวมีน้อยที่สุด คือ มีเพียงร้อยละ 7.41 เท่านั้น

4. สภาพการทำงานของมารดา

ตารางที่ 5 จำนวนเด็กจําแนกตามสภาพการทำงานของมารดา

สภาพการทำงานของมารดา	จำนวน	ร้อยละ
มารดาทำงานอยู่กั้บ้าน	54	50
มารดาทำงานนอกบ้าน	54	50
รวม	108	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า จำนวนเด็กที่มีมารดามีสภาพการทำงานทั้งอยู่กั้บ้านและนอกบ้านมีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 50

5. การอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

ตารางที่ 6 จำนวนเด็กจำแนกตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ	จำนวน	ร้อยละ
แบบประชาธิปไตย	59	56.19
แบบปล่อยปละละเลย	42	40.00
แบบปกป้องคุ้มครองเกินไป	4	3.81
รวม	105	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า เมื่อแบ่งเด็กตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.19 รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คิดเป็นร้อยละ 40.00 และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปมีน้อยที่สุด คือ เพียงร้อยละ 3.81 เท่านั้น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็ก

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็กตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนบุตรของบิดามารดา สภาพการทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ แสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

1. การศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามลักษณะการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	N	$\bar{M}$	σ^2
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	98	40.53	56.99
สูงกว่าประถมศึกษา	10	41.90	65.29
รวม	108	40.65	51.92

จากการตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน โดยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา

2. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว	N	$\bar{M}$	σ^2
ระดับสูง (รายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อคนต่อปี)	22	41.72	46.83
ระดับกลาง (รายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาทต่อคนต่อปี)	52	40.25	64.61
ระดับต่ำ (รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อคนต่อปี)	34	40.58	53.86
รวม	108	40.65	51.92

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน กล่าวคือเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับสูงมีบริโภคนิสัยดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับกลางและระดับต่ำ

3 จำนวนบุตรของบิดามารดา

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามจำนวนบุตรของบิดามารดา

จำนวนบุตร	N	$\bar{X}$	S^2
1 คน	8	46.87	14.60
2 คน	36	39.00	63.94
3 คนขึ้นไป	64	40.81	53.54
รวม	108	40.65	51.92

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนพี่เลี้ยงในครอบครัวต่างกันมีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน โดยเด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีบริโภคนิสัยที่ดีที่สุด รองลงมาคือ บริโภคนิสัยของเด็กที่มีบิดามารดามีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดามารดามีบุตร 2 คน มีบริโภคนิสัยก้ำกึ่งว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมดเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว

4. สภาพการทำงานของมารดา

ตารางที่ 10 เปรียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพการทำงานของมารดา

สภาพการทำงานของมารดา	N	$\bar{M}$	σ^2
มารดาทำงานอยู่กับบ้าน	54	39.24	55.49
มารดาทำงานนอกบ้าน	54	42.07	56.32
รวม	108	40.65	51.92

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาเป็นสภาพการทำงานต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน โดยเด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาทำงานนอกบ้านมีบริโภคนิสัยดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาทำงานอยู่กับบ้าน

5. การอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ	N	$\bar{M}$	σ^2
แบบประชาธิปไตย	59	41.01	87.37
แบบปล่อยปละละเลย	42	38.85	54.78
แบบปกป้องคุ้มครองเกินไป	4	43.75	35.19
รวม	105	40.26	73.92

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน โดยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปดีที่สุด รองลงมาคือบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้นคือน้อยที่สุด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้คือ

ในด้านภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสภาพของครอบครัวพบว่า กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามีมากที่สุด กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจระดับกลางมีมากที่สุด กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดามีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปมีมากที่สุด กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบประชาธิปไตยมีมากที่สุด ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่สภาพการทำงานของมารดาทั้งที่ทำงานอยู่กับบ้านและทำงานนอกบ้านมีจำนวนเท่ากัน

ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตร สภาพการทำงานของมารดา และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบริโณคณิสัยของเด็ก่อนวัยเรียนในคาบลคณคคัง
2. เพื่อศึคณลัคณณะการอบรมเล็ยงคณเด็ก่อนวัยเรียนคณโกชนากการ
3. เพื่อเป็รียบเทียบบริโณคณิสัยของเด็ก่อนวัยเรียนตามคณัวแปรคณ่าง ๆ คณังคณอไปนั้

- 3.1 ระคณับการศึคณาของบิคาหรือมารคา
- 3.2 ฐานะเศ็รษฐกิจของครอบครวั
- 3.3 จานวนนุทรของบิคามารคา
- 3.4 การอบรมเล็ยงคณโกชนากการ
- 3.5 สภาพการทางานของมารคา

กลุ่มคณัวคณ่าง

กลุ่มคณัวคณ่างที่ใช้ในการศึคณาครั้งนี้ ประคณอบคณ้วยบิคามารคากับนุทรคณึ่งเป็นเด็ก่อนวัยเรียนที่เก็คระหว่องวันที 1 มกราคม พ.ศ. 2520 ถึงวันที 31 คณันวาคม พ.ศ. 2522 ในคาบลคณคคัง อาเภอคณาคณนสะคณวก จัังหวัคณราชนุรี จานวน 97 ครอบครวั คณึ่งประคณอบคณ้วยบิคาหรือมารคาจานวน 97คณ และเด็ค จานวน 108 คณ

เครื่อมือที่ใช้ในการศึคณาคณันคณวั

1. แบนสอบถานการอบรมเล็ยงคณเด็ก่อนวัยเรียนคณโกชนากการ คณึ่งคณูวิจัยสร้างคณเอง แบนเป็น 2 คณอน คณือ

คณอนที 1 ถานเก็ยวคณับรายละเล็ยคส่วนคณัวคณ่าง ๆ ตามคณัวแปร

ตอนที่ 2 ถ้ามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนด้านโภชนาการ
3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่น 0.894 แบบปล่อยปละละเลยมีค่า
ความเชื่อมั่น 0.721 และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปมีค่าความเชื่อมั่น 0.645

2. แบบสอบถามบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถ้ามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวเพื่อสะดวกในการแยกข้อมูล
ตามตัวแปร

ตอนที่ 2 ถ้ามเกี่ยวกับบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าความ
เชื่อมั่น 0.872

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กและบริโภคนิสัยของเด็ก
ก่อนวัยเรียนไปสัมภาษณ์บิดามารดาของเด็กและเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หัตถ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเปรียบเทียบจำนวน
กลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ การเปรียบเทียบแบ่งแยกตาม จำนวนบุตร ฐานะเศรษฐกิจ
ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา สภาพการทำงานของมารดา
และการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามลักษณะการ
ศึกษาของบิดามารดา ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดู
ด้านโภชนาการ และสภาพการทำงานของมารดา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสภาพครอบครัวของเด็ก

1. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา ปรากฏว่าเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถม มีมากกว่าเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาในระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษา

2. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปรากฏว่า เด็กที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจในระดับกลางมีมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับต่ำ และกลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูงมีน้อยที่สุด

3. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนบุตรของบิดามารดา ปรากฏว่า เด็กที่บิดามารดามีบุตร 3 คนขึ้นไปมีมากที่สุด รองลงมาคือ 2 คน ส่วนเด็กที่เป็น บุตรคนเดียวมีน้อยที่สุด

4. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามสภาพการทำงานของมารดา ปรากฏว่า เด็กที่มีมารดาทำงานอยู่กับบ้านมีจำนวนเท่ากับเด็กที่มีมารดาทำงานนอกบ้าน

5. จำนวนเด็กเมื่อเปรียบเทียบตามลักษณะการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ ปรากฏว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีมากที่สุด รองลงมาคือ แบบปล่อยปละละเลย ส่วนแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปมีน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บริโณคณิสัยของเด็กตามสมมุติฐาน

เมื่อเปรียบเทียบบริโณคณิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน ได้ผลดังนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน โดยเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาจะมีบริโณคณิสัยดีกว่าเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา

2. เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับสูงมีบริโณคณิสัยดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับกลางและต่ำ

3. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกันมีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน โดยเด็กที่เป็นลูกคนเดียวมีบริโณคณิสัยดีที่สุด รองลงมาคือบริโณคณิสัย

ของเด็กที่มีคามารคามีนุตร 3 คนขึ้นไป ส่วนเด็กที่มีคามารคามีนุตร 2 คน มีบริโณคนนสยค้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมดคเมื่อเทียบกันแล้ว

4. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารคามีสภาพการทางานต่างกันมีบริโณคนนสยแตกต่างกัน โดยเด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารคาทางานนอกบ้านมีบริโณคนนสยคิกว่าบริโณคนนสยของเด็กที่มีมารคาทางานอยู่กับบ้าน

5. เด็กก่อนวัยเรียนที่ไ้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีบริโณคนนสยแตกต่างกัน โดยบริโณคนนสยของเด็กที่ไ้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปคที่สุดรองลงมาคือบริโณคนนสยของเด็กที่ไ้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนบริโณคนนสยของเด็กที่ไ้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยน้นค้อยที่สุด

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาคั้งนี้ อยู่ภายในขอบเขตของประชากรที่ศึกษาเท่านั้น ประชากรคือเด็กก่อนวัยเรียนที่เกิดระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2520 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2522 ในตำบลคองคัง อ.เกอคาเนินสะควง จังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบริโณคนนสยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันด้านการกีกษา ฐานะเศรษฐกิจ จานวนบุตร สภาพการทางานของมารคา และการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการ พบว่า

1. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารคามีระดับการกีกษาต่างกันมีบริโณคนนสยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 โดยพบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มีบิดาหรือมารคามีระดับการกีกษาสูงกว่าประถมกีกษามีบริโณคนนสยคิกว่าเด็กที่มีบิดามารคาไ้รับการกีกษาระดับประถมกีกษาและต่ำกว่าประถมกีกษา การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าบิดาหรือมารคาของเด็กที่มีการกีกษาสูงกว่าประถมกีกษามีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และแนะนำไห้บุตรมีบริโณคนนสยคิกว่าเด็กที่มีบิดาหรือมารคาไ้รับการกีกษาระดับประถมกีกษาและต่ำกว่าประถมกีกษา เหตุผลนี้

สอดคล้องกับคำสรุปรายงานวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2517 : 39) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ เด็กเล็กในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2516 จากการศึกษาได้สรุปผลว่า ผู้ปกครอง เด็กที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษาจะทำให้มีโอกาสได้รับความรู้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย ทั้งนี้เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมีสอนในระดับสูงกว่าชั้นประถม คนเหล่านี้จึงมักได้รับคำแนะนำและบอกเล่าจากบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ ส่วนมากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้นมากกว่าความรู้ทางการแพทย์ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี (วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี 2514 : 64) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้ทางโภชนาการของมารดาที่อำเภอสูงเนิน และพบว่า มารดาที่มีการศึกษามีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาน้อย และสอดคล้องกับการวิจัยของ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 122) ในการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภค และการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกันในจังหวัดนราธิวาส และพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไปจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดีกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและต่ำกว่าชั้นประถม ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีวรรณ มากฐ (ศรีวรรณ มากฐ 2521 : 65) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สุขนิสัยของเด็กที่กลุ่มบิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงอนุปริญาตรีที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มเด็กที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าอนุปริญา ส่วนเด็กกลุ่มที่บิดาหรือมารดาได้รับการศึกษาระดับ 0 - ประถม 4 มีลักษณะค้อยที่สุด ดังนั้นเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกันในด้านการศึกษาของบิดามารดา บริโภคนิสัยย่อมแตกต่างกันด้วย

2. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีคามารคาปีฐานะเศรษฐกิจต่างกัน ปีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 โดยพบว่า บริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับสูง ดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับกลางและต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้มีฐานะดีย่อมมีโอกาสเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ได้มากกว่า ผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้บุคคลที่อยู่ในครอบครัวแตกต่างกันเลือกบริโภคอาหารทั้งในลักษณะของอาหารและคุณค่าในอาหาร การเลือกบริโภคอาหารแตกต่างกันย่อมมีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในสหรัฐอเมริกา (อ้างอิงมาจาก ชีระสมิทร 2515 : 347) พบว่า ในจำนวนเด็ก 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันแต่ละระดับตามเมืองต่าง ๆ 20 เมืองในมลรัฐมิสซิสซิปปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ เด็กจำนวน 210 คนจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำบริโภคอาหารที่มีคุณค่าน้อย ลักษณะรูปร่างของเด็กกลุ่มนี้เล็กและมีน้ำหนักน้อย จะเห็นได้ว่าการขาดปริมาณสารอาหารที่บริโภคมียั่วยุสูงในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาโภชนาการแก่ทารกคือความยากจน สืบเนื่องจากการขาดการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับอาหารของทารก ตลอดจนมีลักษณะนิสัยในการบริโภคและความเชื่อไม่ถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของคริสตาคิส และคนอื่น ๆ (Christakis and other. 1968 : 120) ซึ่งได้ศึกษามาจากครอบครัวที่มีสภาพเศรษฐกิจต่ำ และพบว่า มีเด็กได้รับอาหารและเป็นจำนวนถึงร้อยละ 71 และเด็กที่ได้รับอาหารก็เยี่ยมมีน้อยกว่าร้อยละ 7 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่เมืองเบอร์คเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนีย ว่า การได้รับสารอาหารจะได้รับลดลงตามสภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เด็กนิโกรชายและหญิงได้รับสารอาหารต่ำกว่ากลุ่มอื่น (Heunemann. 1968 : 23) นอกจากนี้ สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี (สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี 2519 : 69) ได้ทำการศึกษابริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่จังหวัดกาญจนบุรี ผลปรากฏว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจาก

ครอบครัวที่มีความมีสถานภาพเศรษฐกิจสูงจะมีบริโณคณิสัยที่ต่ำกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีความมีสถานภาพเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ จากการวิจัยของ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 128) ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกันในช่วงต้นขวบปี พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีความมีสถานภาพเศรษฐกิจสูงจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคถูกต้องกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีความมีสถานภาพเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ ดังนั้นเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่มีความมีสถานภาพเศรษฐกิจต่างกันบริโภคินิสัยย่อมแตกต่างกันด้วย

3. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความมีจำนวนบุตรต่างกัน มีบริโณคณิสัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3 โดยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นบุตรคนเดียวมีบริโณคณิสัยที่ดีสุด รองลงมาคือบริโณคณิสัยของเด็กที่มีความมีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนบริโณคณิสัยของเด็กที่มีความมีบุตร 2 คนน้อยที่สุด การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบิดามารดาที่มีบุตรน้อย มีโอกาสเอาใจใส่เลี้ยงดูฝึกอบรมบุตรให้มีบริโณคณิสัยที่ดีมากกว่าผู้ที่ป็นบุตรหลายคน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บล. เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บล. เกษตร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา อ้างอิงมาจาก กองโภชนาการ 2516) ได้กล่าวไว้ในการสัมมนาเรื่องประชากรของประเทศไทยในหัวข้อ การอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัวว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากมีผลกระทบกระเทือนความเป็นอยู่ของครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่อยู่ในระดับต่ำเข้าใกล้ค่า ผลการวิจัยการอนามัยแม่และเด็กกับการวางแผนครอบครัวปรากฏว่า ในครอบครัวเล็กพ่อแม่มีลูกห่าง พ่อแม่จะเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตรมากโดยมุ่งการพัฒนาการของเด็กให้สูงสุด เช่นเดียวกับ ปุ้ย โรจนนุรานนท์ (ปุ้ย โรจนนุรานนท์ 2519 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวมีผลกระทบกระเทือนต่อปริมาณและคุณภาพของอาหาร

ที่คนในครอบครัวนั้นกิน ครอบครัวใดใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวมากค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารก็สูง รายได้ส่วนใหญ่จะหมดไปในเรื่องอาหารการกิน คนยิ่งมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารก็ยิ่งเพิ่มขึ้น ถ้ารายได้คงที่แต่ขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น มีสมาชิกมากขึ้น คุณภาพของอาหารจะต่ำลง เป็นการกระทบกระเทือนสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวทุกคน โภชนาการมีผลมาจากการมีบุตรในครอบครัว จำนวนลูกในครอบครัวจะมีผลถึงปริมาณและคุณภาพของอาหารที่กิน โดยเฉพาะในครอบครัวที่ยากจน ถ้ามีลูกมากการกินอยู่มักจะอึดอัดขาดแคลน ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อการกินอาหารตลอดจนนิสัยการกินของเด็กด้วย

จากการศึกษาของ โจ และแอควีน (Joe and Aquine. 1960 : 14) ในแคนาดา พบว่า ยิ่งครอบครัวมีจำนวนสมาชิกมากเท่าใด จำนวนสมาชิกที่เป็นโรคขาดสารอาหารย่อมจะมีจำนวนมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กก่อนวัยเรียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 55) ซึ่งกล่าวว่าปัญหาที่สำคัญของเด็กก่อนวัยเรียนชั้นประถมศึกษาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอาหาร และปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในครอบครัวที่ยากจนและมีลูกมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสรุปของงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กเล็กในประเทศไทยของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2516 : 213) ที่ชี้ให้เห็นว่าครอบครัวชนบทและครอบครัวยากจนในเมืองยังคงมีขนาดครอบครัวใหญ่ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพอนามัยตลอดจนสวัสดิภาพของมารดาและทารก ดังนั้นเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่มีบิดา มารดา มีจำนวนบุตรต่างกันมีวิถีชีวิตนิสัยย่อมแตกต่างกันด้วย

4 เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาที่มีสภาพการทำงานต่างกัน มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4 โดยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาทำงานนอกบ้านมีวิถีชีวิตดีกว่ามีวิถีชีวิตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดาทำงานอยู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ลอรา ซิมส์ (Laura Sims.)

1972 : 1744 -B) กล่าวคือ สถานภาพการทำงานของแม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของอาหาร และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มารดาทำงานนอกบ้านมีคะแนนเฉลี่ยบริโภคนิสัยสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มารดาทำงานในบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านถึงแม้จะไม่มีเวลาอยู่ใกล้ชิดลูกมากเท่ามารดาที่ทำงานในบ้านก็ตาม อาจจะเป็นเพราะว่ามารดาเหล่านั้นมีความรู้และเข้าใจลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กอย่างถูกต้องถึงแม้จะออกไปทำงานนอกบ้านก็ตาม ประกอบกับมารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านนั้นได้ออกไปพบปะกับบุคคลภายนอก มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร การรับประทานอาหาร ทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยในการบริโภคมากขึ้น ดังนั้น จึงทำให้เด็กก่อนวัยเรียนที่มีมารดามีสภาพการทำงานต่างกันมีบริโภคนิสัยที่แตกต่างกัน

5. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5 โดยพบว่าบริโภคนิสัยของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปที่สุด รองลงมาคือบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้านโภชนาการแบบปล่อยปละละเลยนั้นมีบริโภคนิสัยค้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิณี ชิดเชิดวงศ์ (วิณี ชิดเชิดวงศ์ 2521 : 130-131) ซึ่งพบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบเข้มงวด จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ถูกต้องมากกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ ภูมิวนะ (เสาวลักษณ์ ภูมิวนะ 2518 : 41) ซึ่งพบว่า อาการที่มารดาแสดงออกต่อบุตรในขณะที่ป้อนอาหาร ได้แก่ ความรักใคร่ การให้กำลังใจ ความขุ่นมัว ความห่วงใย ความคุ้มครอง ความรู้สึกเหล่านี้จะฝังใจเด็กไปนาน และจะส่งผลเกี่ยวโยงไปถึง

ชนิดของอาหารที่เด็กเคยได้รับประทานในช่วงอารมณ์ดังกล่าว เป็นเหตุให้เกิดความชอบหรือไม่ชอบอาหารชนิดนั้น ๆ ได้ และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างนิสัยในการบริโภคให้กับเด็ก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ โกลด์ฟาร์บ (Goldfarb. อ้างอิงมาจาก Mussen. 1963 : 69 - 71) เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กกำพร้าสองกลุ่มที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกันในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มแบบควบคุม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง โดยที่เด็กกลุ่มแรกได้รับความรักเอาใจใส่จากคนเลี้ยง ส่วนเด็กอีกกลุ่มถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กซึ่งขาดความรักเอาใจใส่จากแม่อย่างเพียงพอ ปรากฏว่า เด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างช้า นอกจากนี้ ฟรอยด์ (Freud. อ้างอิงมาจาก Hall and Lindzey. 1970 : 44 - 46) ยังได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า ในช่วงพัฒนาการ 5 ขวบปีแรก ถ้าเด็กถูกพ่อแม่ทอดทิ้งปล่อยปละละเลย โดยเฉพาะด้านการแสดงท่าทีของมารดาที่มีต่อลูกในด้านการให้อาหารและการเลี้ยงดู ความรัก ความปรานีอย่างลึกซึ้งของพ่อแม่ มีผลต่อจิตใจของเด็กอย่างมากมาย ดังนั้น จึงมีผลทำให้เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีบริโภคนิสัยแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับรัฐบาลหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.1 รัฐควรส่งเสริมให้มีโครงการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องอาหารแก่ผู้เป็นบิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงเด็กในวัยก่อนเข้าเรียน ตลอดจนให้การศึกษากับประชาชนเพื่อให้มีบริโภคนิสัยให้ถูกต้อง มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องคุณค่าของอาหาร

1.2 รัฐควรส่งเสริมให้มีโครงการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องแก่ผู้เป็นบิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

1.3 สำหรับครอบครัวที่ยากจนและมีบุตรมาก รัฐควรให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษเมื่อมารดาตั้งครรภ์และมีบุตร โดยมีให้ขาดอาหารทั้งแม่และเด็ก และนำโครงการวางแผนครอบครัวไปสู่สภาพโดยให้บริการและจัดหายาคุมกำเนิดให้ฟรี

1.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องอาหาร ควรเผยแพร่ความรู้ทางโภชนาการแก่ประชาชน และกลุ่มหญิงมีครรภ์ แม่ลูกอ่อน ตลอดจนเด็กก่อนวัยเรียน

2. ในด้านการศึกษา

รัฐควรจัดบริการด้านการศึกษาชั้นอนุบาล เด็กเล็ก เพิ่มขึ้น ควรเน้นในเรื่องการเสริมสร้างจริยคุณ และการจัดบริการอาหารกลางวันที่คุณค่าให้กับเด็ก นอกจากนี้รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองให้มีความรู้ด้านโภชนาการ การให้การอบรมเลี้ยงดูในด้านการให้อาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างจริยคุณให้กับเด็ก

สำหรับครูและครูแนะแนวจะช่วยเด็กได้ในกรณีที่เด็กได้เข้ามาเรียนในโรงเรียนแล้ว เมื่อเริ่มเข้าเรียนครูควรให้ความสนใจช่วยเหลือในด้านการพัฒนาจริยคุณให้กับเด็กในกลุ่มที่บิดามารดายากจน การศึกษาต่ำ และมีบุตรมากเป็นพิเศษ

3. เกี่ยวกับบิดามารดา

จากผลการศึกษารั้วนี้ บิดามารดาจะต้องให้ความเอาใจใส่ในเด็กก่อนวัยเรียนให้มาก โดยเฉพาะในด้านจริยคุณและการเจริญเติบโตของเด็กก่อนวัยเรียน

4. ในด้านการวิจัย

4.1 การศึกษารั้วนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างเล็ก ๆ ซึ่งจากข้อมูลเพียงค่าเฉลี่ยเท่านั้น ควรจะได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ให้กว้างขวางออกไปถึงระดับจังหวัด และทุกภาคทั่วประเทศ เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

4.2 รัฐบาลหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องอาหารและโภชนาการให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะควรหาการวิจัยบริโภคนิสัยและการเจริญเติบโตของเด็ก โดยเน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ลวักับการเกิด ความเชื่อและเจตคติในเรื่องอาหาร และควรหาการศึกษาในระยะยาว

,

-

<

,

,

บรรณานุกรม

,

บรรณานุกรม

กัลยา นาคเพชร การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็ก
ก่อนวัยเรียนในท้องที่ตำบลค้างพลู อําเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,
147 หน้า อักสํานา

กานดา ณ กลาง "พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมอันมีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก"
เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 92 บทความประกอบหมวดการศึกษาวิชา
จิตวิทยาพัฒนาการ หน้า 15 - 21 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ 2511

กิติกร มีทรัพย์ และวรรณุช เหล่าถาวร คุยกับนักจิตวิทยาเรื่องเด็ก ปียาสํสํ
2522, 221 หน้า

กรุงเทพมหานคร, เทศบาล กองส่งเสริมสาธารณสุข "เด็กเล็ก" วารสารสุขภาพ
หน้า 71 - 91 ปีที่ 7 เดือนเมษายน 2519

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สํานักงาน การศึกษาเกี่ยวกับ
เด็กเล็กในประเทศไทย 2516 กองวางแผนกําลังคน สํานักงานพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ 2517, 223 หน้า

_____ ลักษณะสังคมไทย บุคคลที่ประสงคํ และความจําเป็นพื้นฐานของคนไทย
เป้าหมายใน พ.ศ. 2543 และเครื่องชี้วัด บํารุงนุญลกิจ 2516, 23 หน้า
จรัสศรี พันธุ์พิริยะ และประสพศรี สุวรรณวงศ์ จิตวิทยาในการบริโภคอาหาร
ของคนไทย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511 อักสํานา
ชวลิต รัตนกุล ตำราโภชนาการเบื้องต้น โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514,
293 หน้า

ธีระ สุมิตร "ปัญหาวางแผนคําเนินงานและวัดผลโครงการโภชนศึกษาในประเทศ
ที่กำลังพัฒนา" โภชนาการสาร หน้า 16 -21 ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (เมษายน -
มิถุนายน) 2516

น้อมฤดี จงพฤษะ สมประสงค์ ปิ่นจินดา และศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ คู่มือการ
ศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก ศึกษาสัมพันธ์ 2518, 234 หน้า

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คู่มือการเขียนรายงาน
ภาคินพนธ์และปริญญานิพนธ์ อมรินทร์การพิมพ์ 2523, 148 หน้า

_____ แนวปฏิบัติทั่วไปสำหรับการทำปริญญานิพนธ์ รุ่งเรืองธรรม 2525,
12 หน้า

ประคอง กรรณสูตร สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ บรรณกิจ 2525,
344 หน้า

บุญ โรจนนุรานนท์ "นิสัยเกี่ยวกับการกิน" โภชนาการสาร หน้า 45 - 49
ปีที่ 10 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม) 2519

ฝน แสงสิงแก้ว "สุขภาพจิตของสุภาพสตรีที่ทำงานนอกบ้าน" ปรากฏาสภาพจิต
บางเรื่อง หน้า 66 - 84 บารุงนุญลกิจ 2510

7 ยัง พิตยานิคม จิตวิทยาว่าด้วยปัญหาเด็ก โอเคียนสโตร 2508, 36 หน้า

รุ่งเรือง บุญโฆรส ปรัชญาสังคม นพบุรีการพิมพ์ ม.ป.ป., 182 หน้า

วางแผนครอบครัว, สมาคม คู่มือวิทยาศาสตร์สุขภาพ โอเคียนสโตร ม.ป.ป.,
182 หน้า

๗ วลัย อินทรมพรมย์ "อันตรายจากการขาดอาหารในเด็ก" โภชนาการสาร
หน้า 36 - 39 ปีที่ 9 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม) 2518

วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี การศึกษาอุปสรรคต่อการส่งเสริมโภชนาการชนบทศึกษา
เฉพาะกรณี อาเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ วท.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2514 อักสาเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

10
วีนะ วีระไวทยะ "การใช้โชนศึกษา" โฆษณาการสาร หน้า 30 - 31 ปีที่
10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน) 2519

วีนี ชิดเชิควงศ์ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญ
เติบโตของเด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,
117 หน้า อักษราเนา

ศรีวรรณ มากชู การศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพ
ครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 114 หน้า อักษราเนา

ศรีवासักี ชลวิสุทธิ การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคม
ระดับกลางในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2505, 137 หน้า อักษราเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520
- 2524) เฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษาและสังคม กองวางแผนกำลังคน สำนักงาน
ปลัดกระทรวง 2519, 61 หน้า

สวนา พรพัฒน์กุล เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาทั่วไป ภาควิชาจิตวิทยา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 189 หน้า
สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาเด็ก ประสานมิตร ม.ป.ป.,
217 หน้า

สุภาพ วาณิชเยิน แนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์และรายงานวิจัย ไทยวัฒนาพานิช
2525, 106 หน้า

สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี การศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กของเด็กก่อนวัยเรียน หมู่ 3
ตำบลคอนเจดีย์ อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี วิทยานิพนธ์ วท.ม.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2518, 72 หน้า อักษราเนา

อนันต์ ศรีโสภาก หลักการวิจัยเบื้องต้น เล่ม 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 192 หน้า

อนามัย, กรม กองโภชนาการ แผนโภชนาการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520 - 2525) มีตรนราการพิมพ์ 4(10) : 1 - 5
ตุลาคม - ธันวาคม 2519

3 Breckenridge, Marian E. and Vincent, Lee E. Child Development.

5th.ed., W.B. Saunder Company, Philadelphia, 1966. 485 p.

Birch H. "Malnutrition Learning and Intelligence," American
Journal. p. 773 - 784, Public House, 65 1972.

Chandrapanond, Amara "Weight of Thai Infants," Proc. Ninth
Pac. Sci. Congr. p. 7 - 9, 15 (1957).

Christakis, G., Miridijanlian, A., Nath, L., Khurana, H.S.,
Cowell, C., Archer, M., O., Ziffer, H., Baker, and James, C.,
"A Nutritional Epidemiologic Invertigation of 642 New York
City Children," American Journal Clinical Nutrition.
p. 107 - 126, 21 1968.

Fathaver, G.H. "Food Habit an Anthropologise's View,"
Journal of the american Dietetic Association. 37 335
1960

1
★ Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. W.W. Norton
and Company, New York, 1945.

5 Guthrie, George M and Jacobs, Pepita Jimenez. Health and
Cleanliness, Child Rearing and Personality Development
in Philippines. The Pensylvania Stat University Press,
Pensylvania, 1966. 223 p.

Hall, Calvin S. and Lindzey, Gardner. Theory of personality.

John Wiley & Son, Inc., New York, 1970. 622 p.

Heseltine, Marjorie. "Freedom from Hunger Campaign,"

Education and Training in Nutrition. p. 7, Rome FAO.

Basis Study, No.6, 1972.

Joe D. Wray and Abfred Aguiue. "Protein - Calorie Malnutrition
in Candelaria Columbia," The Journal of Tropical Pediatrics.

September, 1960.

Kandil, Samira Ahmed Yourself. "Some Factors Associated With

the Homemaker's Comprehension, Eation Practices and

Attitudes Toward Food and Nutrition," Dissertation

Abstracts International. 32 (1972) 713 p.

Maccoby, Eleanor E. and P.K. Gibbs, et al. "Method in

Child - Rearing in two Social Classes," In W.E. Martin,

and C.B. Slender (eds.), Educetional Psychology A Book

of Reading. New York, Dryden Press, 1955.

6 Mussen, Paul H. and others. Child Development and Personality.

John Wealherhill, 1969, Tokyo, 795 p.

Pratt, Lois. "Child Rearing Methods and Children's Health

Behavior," Journal of Health and Social Behavior.

4 62 - 69, March, 1973.

 Sears, Robert R., Maccoby, Eleanor E. and Lewin, Harry.

Patterns of Child Rearing. New York, Peterson and

Company Inc., 1957. 533p.

Stott, Leland H. The Psychology of Human Development. Holt,
Rinehart and Winston, Inc., New York, 1974. 495 p.

4 Symonds, P.M. The Psychology of Parent-Child Relationship.
Appleton - Century - Curfts, New York, 1939. 376 p.

White, Burton L. and Watts, Jean Carew. Experience and
Environment. Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliffs,
New Jersey, 1973. 552 p.

ករណីសង្ស័យ

แบบสอบถามเด็กก่อนวัยเรียนเกี่ยวกับบริโภคนิสัย

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
1. ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร		ไม่เคย	
2. รับประทานอาหารผัก		บางครั้ง	
3. รับประทานอาหารเนื้อสัตว์ (เช่น หมู เนื้อ)			
4. รับประทานอาหารทะเล			
5. รับประทานอาหารไข่			
6. รับประทานอาหารปลาละเล ปลาเล็กปลาน้อย			
7. รับประทานอาหารเครื่องในสัตว์			
8. รับประทานอาหารผลไม้			
9. ลองรับประทานอาหารชนิดใหม่ ๆ (ที่แปลกไปจากเดิม)			
10. รู้จักในการรับประทานอาหาร			
11. เลือกรับประทานอาหารเฉพาะที่ตนชอบ			
12. เลือกรับประทานอาหารผักบางชนิด			
13. เลือกรับประทานอาหารเนื้อสัตว์บางชนิด			
14. เลือกรับประทานอาหารทะเลบางชนิด			
15. เลือกรับประทานอาหารบางชนิด			
16. รับประทานอาหารจุ๊กจิก			
17. เก็บอาหารที่ตกบนพื้นขึ้นมารับประทาน			

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
18. รับประทานอาหารไม่เป็นที่			
19. รับประทานอาหารมูมาม			
20. รับประทานอาหารไปพลางเล่นไปพลาง			
21. รับประทานอาหารไปพลางดูโทรทัศน์ไปพลาง			
22. ใช้มือหยิบอาหารรับประทาน (อาหารที่ไม่ควรหยิบ)			
23. พูดยขณะที่มีอาหารอยู่ในปาก			
24. รับประทานข้าวสลับกับน้ำแบบข้าวคั่ว น้ำคั่ว			
25. รับประทานอาหารไม่หมดชาม			
26. คีบเขี่ยแต่สิ่งที่ตนชอบในอาหาร (เช่น หมู ปลา)			
27. ถ้ามีอาหารถูกใจจะรับประทานมากเกินไปจนมาก			
28. เคี้ยวอาหารมีเสียงดัง			
29. หัวงเล่นมากกว่ารับประทานอาหาร			
30. บ้วนปากหรือแปรงฟันหลังอาหาร			

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
1. ท่านแนะนำวิธีการรับประทานอาหารต่าง ๆ อย่างถูกต้องแก่ลูกของท่าน			
2. ท่านส่งเสริมให้ลูกของท่านวิธีช่วยตนเองในการรับประทานอาหาร			
3. ท่านแนะนำให้ลูกของท่านรับประทานอาหารอย่างมีมารยาท			
4. หากลูกของท่านหาอาหารหกรื้อราคาท่านจะแนะนำอบรมสั่งสอน			
5. ภายหลังรับประทานอาหารแล้วลูก ๆ ควรมีส่วนช่วยในการเก็บล้างภาชนะ			
6. ท่านแนะนำให้ลูกใช้ช้อนกลางรับประทานอาหาร			
7. ท่านรับประทานอาหารพร้อมกับลูกของท่าน			
8. ท่านจงใจให้ลูกของท่านรับประทานอาหารได้ทุกชนิด			
9. ท่านพยายามให้อาหารเสริม เช่น นม แก้วลูกของท่าน			
10. ท่านฝึกให้ลูกรับประทานอาหารหลาย ๆ ชนิด			
11. ท่านยอมให้ลูกอมลูกกวาดได้ ถ้าลูกยอมทำความสะอาดฟันหลังจากอมแล้ว			

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
12. ถ้าท่านพาลูกไปงานเลี้ยงท่านจะคอยช่วยเหลือ แนะนำลูกตามโอกาส			
13. ท่านฝึกนิสัยลูกให้รับประทานอาหารเป็นเวลา (ไม่รับประทานจุจิก)			
14. ท่านยอมให้ลูกซื้ออาหารรับประทานเองได้บ้าง ตามโอกาส			
15. ท่านแนะนำให้ลูกล้างมือมือก่อนรับประทานอาหาร			
16. ท่านแนะนำให้ลูกรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มี ประโยชน์			
17. ท่านแนะนำหักเคียนเมื่อลูกหาคิด			
18. เมื่อลูกรับประทานอาหารได้น้อยกว่าปกติท่านจะ พยายามให้ลูกรับประทานได้มากขึ้น			
19. ท่านแนะนำหักเคียนเมื่อลูกเล่นจนลืมเวลาอาหาร			
20. ท่านจะไม่คำนึงถึงวิธีการรับประทานอาหารอย่าง ถูกต้องมากนัก			
21. ท่านไม่สนใจว่าลูกของท่านจะรับประทานอาหาร ด้วยวิธีใด			
22. ท่านไม่สนใจนักในเรื่องมรรยาทในการ รับประทานอาหาร			

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
23. ท่านถือว่าการหาอาหารหกรวดเป็นเรื่องเล็กน้อย			
24. ภายหลังการรับประทานอาหารแล้วลูกจะช่วยหรือไม่ก็ได้ในการเก็บล้างภาชนะ			
25. ท่านเห็นว่าการใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหารเป็นเรื่องยุ่งยาก			
26. ท่านเปิดโอกาสให้ทุกคนในครอบครัวรับประทานอาหารเวลาใดก็ได้ตามสบาย			
27. ท่านสนใจลูกที่จะเลือกรับประทานอาหารชนิดใดก็ได้			
28. ท่านจะให้อาหารเสริมแก่ลูกเมื่อลูกต้องการ (ขอ)			
29. ท่านจัดอาหารให้ลูกตามมีตามเกิด			
30. ท่านให้ลูกของท่านอมลูกกวาดได้ตามต้องการ			
31. ถ้าท่านพาลูกของท่านไปงานเลี้ยงท่านจะปล่อยให้ลูกรับประทานอาหารเองได้อย่างเสรี			
32. ท่านยอมให้ลูกรับประทานอาหารจุกจิกได้ทุกเวลา			
33. ท่านยอมให้ลูกซื้ออาหารรับประทานเองได้ทุกโอกาส			

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
34. ลูกของท่านจะล้างมือหรือไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหารก็ได้			
35. ท่านไม่สนใจว่าลูกของท่านจะรับประทานอะไร			
36. เมื่อลูกหาอาหารท่านจะนิ่งเฉยไม่ว่ากล่าวตักเตือน			
37. ท่านไม่สนใจว่าลูกจะรับประทานอาหารหรือไม่			
38. ท่านปล่อยให้ลูกจัดหาอาหารรับประทานเองเมื่อหิว			
39. ท่านดูแลให้ลูกของท่านรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี			
40. ท่านเป็นผู้ป้อนอาหารให้แก่ลูก			
41. ลูกของท่านต้องมีรรมยาทในการรับประทานอาหารเป็นอย่างดี			
42. ท่านจะดูแลไม่ให้ลูกของท่านหาอาหารหกรื้อยราค			
43. หลังจากรับประทานอาหารแล้วท่านดูแลเก็บล้างถ้วยชามให้ลูก			
44. ลูกของท่านต้องใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหาร			
45. ท่านดูแลให้ทุกคนในครอบครัวรับประทานอาหารอย่างพร้อมเพรียงกัน			

ข้อความ	ความถี่ในการปฏิบัติ		
	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคย
46. ท่านจะดูแลให้ลูกของท่านได้รับประทานอาหารอย่างครบถ้วน (ตามหลักโภชนาการ)			
47. ท่านดูแลให้ลูกได้รับประทานอาหารเสริมอย่างเพียงพอ			
48. ท่านจัดอาหารให้ลูกตามที่ท่านเห็นสมควร			
49. ท่านไม่ให้ลูกของท่านอบลูกกวาดเคี้ยว			
50. ถ้าท่านพาลูกไปงานเลี้ยงท่านจะคอยช่วยเหลือลูกทุกอย่างอย่างเต็มที่			
51. ท่านไม่ยอมให้ลูกได้รับประทานอาหารจุกจิก			
52. ท่านจะควบคุมการซื้ออาหารของลูก			
53. ท่านเป็นผู้ล้างมือให้ลูกก่อนรับประทานอาหาร			
54. ท่านเป็นผู้ตัดสินใจแทนลูกว่าจะกินอะไรหรือไม่ควรกิน			
55. ท่านยกย่องชมเชยลูกของท่านเสมอ			
56. ท่านดูแลให้ลูกได้รับประทานอาหารจนหมดชามเพราะเกรงว่าลูกจะไม่อิ่ม			
57. ท่านจะคอยเป็นห่วงถ้าลูกยังไม่มารับประทานอาหาร			

ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามบริโภคนิสัย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	1.78	16	2.08
2	3.90	17	5.00
3	2.85	18	2.85
4	5.76	19	3.33
5	2.27	20	4.08
6	2.28	21	5.76
7	1.78	22	3.75
8	3.75	23	3.33
9	2.50	24	2.27
10	2.08	25	3.75
11	3.04	26	6.25
12	2.50	27	2.50
13	1.75	28	2.00
14	2.57	29	5.29
15	2.50	30	2.08

ค่าอำนาจจแนกแบบสอตามการอบรมเลียงงู

ข้อ	ค่า	ข้อ	ค่า	ข้อ	ค่า
1	7.89	20	2.16	39	4.13
2	5.20	21	1.78	40	6.00
3	1.93	22	4.23	41	3.13
4	3.33	23	7.20	42	1.78
5	1.93	24	2.00	43	4.44
6	2.08	25	2.00	44	3.54
7	4.80	26	3.79	45	3.57
8	2.66	27	5.20	46	12.60
9	2.12	28	5.17	47	2.00
10	4.07	29	2.50	48	3.33
11	2.08	30	1.81	49	4.33
12	2.08	31	1.78	50	3.63
13	1.81	32	1.87	51	2.60
14	4.00	33	2.35	52	2.33
15	6.41	34	2.16	53	2.33
16	2.27	35	1.78	54	2.08
17	3.91	36	1.78	55	1.81
18	3.91	37	3.00	56	2.91
19	2.27	38	2.12	57	3.33

ប្រះវត្តិយ័ជ័យ

ชื่อ สกุล นางทัศนีย์ เมษาคุปต์ (เลียดทอง)

วัน เดือน ปีเกิด 25 เมษายน พ.ศ. 2498

สถานที่เกิด ตำบลบัวงาม อำเภอคำเนินสะวง จังหวัดราชบุรี

ที่อยู่ปัจจุบัน 71 หมู่ 1 ตำบลคำเนินสะวง อำเภอคำเนินสะวง
จังหวัดราชบุรี 70130

ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี 2513 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก ร.ร.สายธรรมจันทร์
อำเภอคำเนินสะวง จังหวัดราชบุรี

 ปริญญาตรี 2515 ป.กศ. จาก วค.หมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี

 ปริญญาตรี 2519 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

 ปริญญาตรี 2524 กศ.บ.(สุขศึกษา) จาก มศว.พลศึกษา

 ปริญญาตรี 2526 กศ.ม.(สุขศึกษา) จาก มศว.ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2517 ครู ร.ร.ชุมชนบ้านตลาดเขต มิตรภาพที่ 105
ตำบลรางหวาย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2518 ครู ร.ร.วัดบัวงาม ตำบลบัวงาม อำเภอคำเนินสะวง
จังหวัดราชบุรี

พ.ศ. 2522 - ปัจจุบัน ครู ร.ร.วัดอมรญาติสมาคม ตำบลท่าไม้
อำเภอคำเนินสะวง จังหวัดราชบุรี